รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๒๒
(สมัยสามัญ สมัยที่สอง)

วันพุธที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๖

ฉบับสำนักการพิมพ์
ครั้งที่ ๑๔ ถึง ครั้งที่ ๒๗ (สมัยสามัญ สมัยที่สอง) พ.ศ. ๒๔๗๖

สารบัญ

ครั้งที่ ๒๒/๒๔๗๖ (สามัญ)

๑ รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๑๔-๑๕/๒๔๗๖ (สามัญ) ๑๓๗๘

๒ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประถมศึกษา ๑๓๗๘—๑๔๐๓

๓ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยราชบัณฑิตยสถานและการตั้งกรรมาธิการวิสามัญพิจารณา ๑๔๐๔—๑๔๔๒

๔ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหาร พ.ศ. ๒๔๗๕ ของขุนสุคนธวิทศึกษากร. ๑๔๔๒—๑๔๔๖

๕ รัฐบาลตอบกระทู้ถามของสมาชิกสภา ฯ

๑ กระทู้ถามของนายทองอินทร์เรื่องขอบังคับกระทรวงคลัง ๑๔๔๖—๑๔๔๗

๒ กระทู้ถามของหลวงวรนิติปรีชาเรื่องเกี่ยวแก่การคลัง ๑๔๔๗—๑๔๖๑

๓ กระทู้ถามของพระยาประมวญวิชาพูดเรื่องการบำรุงป่าไม ๑๔๖๒

๖ พิจารณาญัตติด่วนของนายบุญมา เสริฐศรี เรื่องกำหนดเวลาประชุม. ๑๔๖๕—๑๔๗๐

แก้คำผิด

หน้า	บรรทัด	คำผิด	คำถูก
๒๕	๔	Liue Breebing	Line Breeding
๔๘๓	๓๒	Defenition	Definition
๖๕๕	๓๕	Liocbb	Liable
๗๘๕	๔	Queetion	Question
๗๙๗	๓๓	Officiol peper,	Official paper.
๓๐๓๒	๒	Indemity Cet	Indemnity Act
๓๒๘๖	๓๓	fee	fees.
๓๒๙๗	๘	Act provcs in ten tion	Act proves intention
๓๔๒๕	๓๐	Priwate Bill	Private Bill
๓๔๒๖	๙	Qvantity	Quantity
๓๘๐๐	๒	คริงที ๒๐/๒๔๗๖	คริงที ๒๙/๒๔๙๖
๓๘๓๖	๓๓	Majorty	Majority

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๒๒/๒๔๗๖ (สามัญ) สมัยที่ ๒

วันพุธที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๖

ณพระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๕.๔๕ นาฬิกา

สมาชิกมาประชุม ๑๒๙ ท่าน

ท้าการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า รายงานการประชุมครั้งที่ ๑๔—๑๕ ซึ่งกรรมาธิการได้ตรวจแล้ว และได้ตั้งไว้ให้สมาชิกอ่านแล้วนั้น ถ้าไม่มีท่านผู้ใดทักท้วงจะได้ถือว่าที่ประชุมนั้นอนุมัติแล้ว

ไม่มีผู้ใดทักท้วง เป็นอันว่าที่ประชุมได้รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๑๔—๑๕ นั้นแล้ว

ท้าการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ระเบียบวาระที่ค้างมีพระราชบัญญัติ ๓ เรื่อง ๑ ร่างพระราชบัญญัติประถมศึกษา ๒ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยราชบัณฑิตยสถาน ๓ ร่างพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร กับมีกระทู้ถามซึ่งรัฐบาลจะตอบในวันนี้ ๖ กระทู้ด้วยกัน ขอให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประถมศึกษาก่อน

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอถามในเรื่องระเบียบข้อบังคับเสียก่อน จะอนุญาตหรือไม่

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า เราตั้งต้นในเรื่องระเบียบวาระเลี่ยก่อน

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า ในการที่ข้าพเจ้าได้ร่างพระราชบัญญัติประถมศึกษาแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ขึ้นนี้ โดยมีความมุ่งหมายหวังที่จะให้การศึกษาของกุลบุตรกุลธิดา ซึ่งตามชนบทยังไม่ได้รับการศึกษาดีพอ ก้าวหน้าขึ้นไป เป็นการส่งเสริมอุดหนุนให้หลักนโยบายของรัฐบาลที่ว่าจะขยายการประถมศึกษาให้แพร่หลาย ข้าพเจ้าได้ทำบันทึกประกอบร่างส่งไปทางสภา ฯ และทางสภา ฯ ได้ส่งให้สมาชิกทั้งหลายอ่านเข้าใจดีแล้ว แต่ข้าพเจ้ามีข้อที่จะอภิปรายเพิ่มเติมเพื่อทำความเข้าใจให้แก่บรรดาสมาชิกและรัฐบาลบ้าง ตามความในพระราชบัญญัติเดิม คือพระราชบัญญัติประถมศึกษามาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๖๔ นั้น มีกำหนดเกณฑ์เด็กที่จะบังคับให้ได้รับการศึกษาตั้งแต่อายุ ๗ ปีบริบูรณ์ ถึง ๑๔ ปีบริบูรณ์ แต่ทว่าพระราชบัญญัติประถมศึกษาเดิมกำหนดอายุ ๗ ปีบริบูรณ์นั้น ให้อำนาจแก่กระทรวงธรรมการเขียนขึ้นเป็น ๘, ๙, หรือ ๑๐ ปี ซึ่งกระทรวงธรรมการจะได้ชแจงเหตุผลเป็นเรื่อง ๆ ไป ทีนี้เมื่อเรามาคำนวณตามหลักกำหนดอายุของเด็กตั้งแต่ ๗ ปีบริบูรณ์ ถึง ๑๔ ปีบริบูรณ์นี้ รวมเป็น ๗ ปี ตั้งแต่เดิมหลักสูตรประถมศึกษาเราบังคับให้เรียนตั้งแต่ประถม ๑ ถึงประถมบท ๕

เป็น ๕ ปี นี่สำหรับเด็กชาย แต่สำหรับเด็กหญิงเราถือประถมปีที่ ๑ ถึงประถมปีที่ ๓ ประถม ๓ ของนักเรียนสตรีเราถือว่าเป็นประถมบริบูรณ์ ถ้าเราจะขยายขึ้นไปเป็น ๘, ๙, หรือ ๑๐ ปีสำหรับนักเรียนหญิง มีเวลาเรียน ๕ ปีก็พอดีสำหรับนักเรียนหญิง ถ้าขยายออกไปเป็น ๙ ปี ก็พอดีสำหรับนักเรียนชาย คือเวลาที่บังคับให้เรียนอยู่ในโรงเรียนก็เป็น ๕ ปี และหลักสูตรประถมศึกษาก็เป็นอันพอดีพอควร ที่มีความมุ่งหวังให้กุลบุตรกุลธิดาทั่วประเทศให้ได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงกัน แต่ทว่าเมื่อปีกลายนี้รัฐบาลได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษาใหม่ คือเรากำหนดการศึกษาขั้นประถมศึกษาจะต้องเป็น ๖ ปีทั้งชายและหญิง คือเรากำหนดประถมสามัญตั้งแต่ประถมปีที่ ๑ ถึงประถมปีที่ ๔ แล้วเรากำหนดประถมวิสามัญตั้งแต่ประถมปีที่ ๕ ถึงประถมปีที่ ๖ คือนักเรียนทุก ๆ คนที่จะบังคับให้มาเรียน จะต้องมีเวลาเรียนวิชาสามัญพอที่จะกระทำให้การศึกษาของตนเองไม่โง่เป็นบ่าเถือนนัก ดีปีก็พอควร แต่กุลบุตรกุลธิดาทุก ๆ คนที่จะได้รับการศึกษาขั้นสามัญศึกษาอย่างเดียวไม่พอ เพราะฉะนั้นทางการกระทรวงธรรมการจึงได้เพิ่มหลักสูตรวิสามัญศึกษาขึ้นรวมเป็น ๖ ปี ให้ศึกษาประถมวิสามัญอีก ๒ ปี เมื่อกำหนดเช่นนั้นแล้ว หลักสูตรประถมศึกษาจึงจำเป็นต้องเรียน ๗ ปี อายุ ๗ ปีนั้นถ้าเราจะให้มาเรียนในหลักสูตร ๖ ปีก็พอควร แต่ทีนถ้าเราจะขยายอายุของนักเรียนไปถึง ๙ ปี หรือ ๑๐ ปี นักเรียนก็จะมี

เวลาเรียนอยู่ในโรงเรียน ๔ หรือ ๕ ปี เพราะฉะนั้นก็คงมีเวลาเรียนฉะเพาะประถมสามัญ ๔ ปีถ้าไม่ตกเลย แต่ถ้าสอบตกเมื่อพ้นเกณฑ์พระราชบัญญัติก็ต้องออก เพราะฉะนั้นการศึกษาวิสามัญจึงไม่ครบองค์ที่จะไปประกอบอาชีพตามความมุ่งหมายของรัฐบาล และประโยชน์ส่วนรวมด้วย ถ้าจะให้บรรลุผลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแผนการศึกษาของชาติซึ่งได้ประกาศเมื่อปีกลายแล้ว กำหนดเวลาบังคับให้เรียนจึงควรร่นลงมา ที่กระทรวงธรรมการจะเขียบขึ้นไปให้เป็น ๖ ปี เท่าแผนการศึกษาของชาติ เมื่อแผนการศึกษาของชาติเราให้มาเรียน ๖ ปี เพราะฉะนั้นการบังคับให้เรียนเราก็ควรให้เป็น ๖ ปีเท่ากัน ก็ต้องแก้ไขพระราชบัญญัติ โดยไม่ให้อำนาจกฎกระทรวงธรรมการที่จะให้เขียบเวลาเป็น ๘, ๙, หรือ ๑๐ ปี คงให้อำนาจกระทรวงธรรมการเป็นแต่เพียง ๗ ปีตามที่ข้าพเจ้าแก้ไขนั้น ทนตามหลักความมุ่งหมายที่จะให้เด็กได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงและพอควรแก่อัตภาพนั้น ถ้าเราคิดดูตามเกณฑ์การศึกษาที่มีอยู่ในนี้ อย่างในบางกอกนี้เราบังคับนักเรียนตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป นักเรียนมีเวลาเรียนเพียง ๕ ปี ในที่อื่นบางแห่งข้าพเจ้าได้สอบถามผู้แทนภาคเหนือว่า ทางภาคเหนือทางโน้นบังคับตั้งแต่อายุ ๗ ปีบริบูรณ์ ได้เรียนครบตามแผนการศึกษาของชาติ ทางภาคตวันออกเรามีมณฑลโคราชเดิม คือก่อนพุทธศักราช ๒๔๖๗ คือจังหวัดบุรีรัมย์และชัยภูมิ บังคับให้เด็กเรียนตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี

บริบูรณ์ขึ้นไป แต่มณฑลอุดรเดิมเมื่อก่อนมีการจัดระเบียบใหม่ ที่มณฑลอุบลเดิม คือจังหวัดอุบล จังหวัดอุทุมพร จังหวัดสุรินทร์ เราใช้บังคับตั้งแต่อายุ ๙ ปีขึ้นไป มณฑลร้อยเอ็ดเดิม คือมี จังหวัดร้อยเอ็ด มหาสารคาม กาฬสินธ์ เราบังคับตั้งแต่ ๘ ปีขึ้นไป นักเรียนมีเวลาเรียนอยู่ในโรงเรียนได้ ๒ ปี เท่ากับแผนการศึกษาของชาติพอควร ถ้าเราจะมามัวเสียดายเงินที่เราจะเพิ่มขึ้นในการศึกษา เช่นบางกอกที่จะให้เด็กได้รับการศึกษาทั่วถึงกันเช่นนั้นก็ดี ถ้าเราจะให้เด็กได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงกันแล้ว เราไม่ควรเสียดายเงินซึ่งอาจเพิ่มขึ้นเล็กน้อย คือในมณฑลร้อยเอ็ดเดิม เราบังคับตั้งแต่ ๗ ปี ถึง ๑๔ ปีบริบูรณ์ แต่จังหวัดอุบล ๘ ปีถึง ๑๔ ปีบริบูรณ์ แต่มณฑลโคราชเดิมตั้งแต่ ๑๐ ปีถึง ๑๔ ปีบริบูรณ์ เราเทียบกันจะเห็นว่ามณฑลร้อยเอ็ดจะมีการศึกษาเจริญก้าวหน้ากว่ามณฑลอุบล มณฑลอุบลจะมีการศึกษาเจริญก้าวหน้ากว่าโคราช เมื่อหยิบอุบลมารวมกับโคราช เมื่อต้นปี ๒๔๖๙ กองลูกเสือในโคราชมี ๑๔ กอง มณฑลอุบลเดิมมีในราว ๗๔ กอง แต่ในร้อยเอ็ดเดิมเรามีกองลูกเสือตั้งร้อยกว่ากอง เมื่อเทียบเช่นนี้จะเห็นว่าการศึกษาเขียบอายุต่ำ กุลบุตรกุลธิดาได้รับการศึกษาทั่วถึงกัน ถูกต้องตามความมุ่งหมายแห่งพระราชบัญญัติได้ดีเดียว ทั้งตามหลักการที่ข้าพเจ้าได้บรรยายมานี้ สมาชิกทั้งหลายและรัฐบาลคงเห็นชอบด้วยว่า หลัก

การที่ข้าพเจ้ากล่าวมานี้เป็นหลักการที่ดีแน่ และรัฐบาลก็คงไม่ว่าเป็นหลักที่ไม่ดี แต่ว่ารัฐบาลทำไม่ได้คือเกี่ยวกับการเงิน ถ้าเราขยายหลักการนี้อย่างเราแก้ไขพระราชบัญญัติเช่นนั้นแล้ว ข้าพเจ้าคำนวณดูหยาบๆ โดยไม่มีหลักเกณฑ์อะไรเป็นตัวหนังสือ แต่คิดเอาเองว่า เราคงจะเพิ่มเงินเป็นการช่วยการศึกษาประชาบาลในราว ๑ ล้านบาท เงิน ๑ ล้านบาทนี้รัฐบาลน่าจะเสียสละได้ เพราะว่าการศึกษาเป็นกระดูกสันหลังของประเทศ ถ้าเราไม่กล้าเสียสละเงินล้านบาทมาช่วยการศึกษาของประเทศแล้ว ประเทศเราก็จะเป็นเต่าแทนที่จะวิ่งเป็นกระต่าย วันนั้นเมื่อข้าพเจ้าได้กล่าวถึงหลักการ ในมาตรา ๕ ที่ได้ขอแก้ไขไปแล้วเช่นนี้ หวังว่าสมาชิกและรัฐบาลคงจะเห็นชอบด้วยหลักการ แต่เรามีข้อขัดข้องก็เรื่องการเงินเท่านั้น ที่นี้สำหรับมาตรา ๔ ที่ยกเลิกความในมาตรา ๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน พระราชบัญญัติเดิมข้าพเจ้าได้มีอยู่ในบันทึกแล้ว เพื่อความบิดพลิ้วของเด็ก โดยมากมักจะมีบิดามารดาผู้ปกครองของเด็กที่ไม่เอาใจใส่ในบุตรของตน จึงไม่ช่วยเหลือเด็กให้ได้รับการศึกษาพอควร เพราะฉะนั้นจึงปล่อยให้เด็กขาด เมื่อเรากำหนดให้เด็กขาดการเรียน ๓๐ วันติดๆ กันโดยไม่มีโทษ คือเด็กนั้นจะมีการบิดพลิ้วเช่นนี้ คือขาดไปตั้ง ๒๙ วันแล้วมาเรียนวันหนึ่ง

ขาดไปตั้ง ๒๙ วันแล้วก็มาเรียนวันหนึ่ง เพราะฉะนั้นเวลาเรียนของเด็กในปีหนึ่งก็จะมีเวลาเรียนเพียง ๑๒ วัน แต่คงจะไม่ถึง ๑๒ วัน เพราะมีวันหยุดด้วย คงจะเป็น ๑๐ วัน พระราชบัญญัติก็จะเอาโทษไม่ได้ เว้นแต่เด็กนั้นจะขาดเรียน ๓๐ วันติดๆกัน จึงขอแก้ลงมา แทนที่จะเอา ๓๐ วันตามพระราชบัญญัติ เอาเพียง ๑๕ วัน เพื่อจะให้เด็กได้รับการศึกษาพอสมควร ข้าพเจ้าจึงได้เพิ่มความขึ้นไปอีกนิดหนึ่งว่า "หรือไม่ขาดเกินกว่าครึ่งของเวลาเรียนในปีหนึ่งๆ" ที่เพิ่มไปเช่นนี้มุ่งจะให้เด็กได้รับการศึกษา ในปีหนึ่งมีเวลาเรียนร้อยละ ๕๐ เด็กที่มาเรียนในปีหนึ่งก็สามารถที่จะสอบไล่ได้ ถ้าไม่มีสมองทึบเกินไป ข้าพเจ้าขอทำความเข้าใจกับสมาชิกบางเด็กน้อยที่พูดถึงการขาดนั้นคือเรื่องขาดเรื่องลาเรื่องป่วยเป็นคนละเรื่อง ถ้าเรามีกฎจำเป็น หรือป่วยเจ็บ เราก็มีการลาการป่วยได้เป็นธรรมดา ที่นี้สมาชิกบางคนอาจจะข้องในเรื่องบังคับ แต่อย่าลืมว่าพระราชบัญญัติประถมศึกษาที่เราประกาศใช้มาตั้งแต่พ.ศ. ๒๔๖๔ นั้น เราใช้วิธีบังคับทั้งนั้น เพราะผู้ปกครองเด็กตามชนบทไม่พอใจที่จะให้เด็กของตนได้รับการศึกษาเสียเลยเลย เมื่อมีการแก้ไขทำโทษผู้ปกครองเด็ก โดยไม่ให้ขาดเกิน ๑๕ วันติดๆกัน แล้วเช่นนี้ ก็จะเป็นผลดีในการศึกษาของเด็กคนนั้น ที่นี้ตามพระราชบัญญัติเดิมที่กล่าวในมาตรา ๖ ก็มีผลดีที่เดียว ที่พระราชบัญญัติเดิมก็มุ่งที่จะทำโทษเด็ก ที่ข้าพเจ้าขอแก้ก็เพียงในบรรทัดที่ ๒

คำว่า "๓๐ วัน" เป็น "๑๕ วัน" และตัดข้อความอีกบางประการ พระราชบัญญัตินี้บังคับลงโทษฐานละทุโทษตามมาตรา ๔๒,๔๓ นั้น พระราชบัญญัตินี้จะให้ลงโทษแก่ผู้ปกครองเด็กซึ่งให้เด็กขาดการเรียน ๑๕ วันติดๆกัน หรือเกินกว่าครึ่งของเวลามาเรียน ตามมาตรา ๕ (๒) ตามที่กล่าวมาแล้ว โดยมีความประสงค์อย่างยิ่งที่จะให้เด็กได้รับการศึกษา ถ้าเราออกพระราชบัญญัติฉะบับหนึ่งฉะบับใดลงไปโดยไม่มีบทกำหนดโทษแล้ว พระราชบัญญัติฉะบับนั้นก็เป็นหมัน พระราชบัญญัติฉะบับเดิมทั้งฉะบับเราก็มีบทกำหนดโทษไว้ในมาตราราว ๖,๗ หรือ ๑๐ ข้าพเจ้าก็จำไม่ได้ ที่ข้าพเจ้าร่างนี้ ให้ยกเลิกมาตรา ๔๔ อาศัยการลงโทษตามมาตรา ๔๒,๔๓ นั้น เราให้อำนาจนายอำเภอที่จะแจ้งแก่ผู้ปกครองของเด็กที่ขาดเรียนนั้น ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสียก่อน ถ้าผู้ปกครองหรือบิดามารดาของเด็กปล่อยให้เด็กขาดเรียนไปอีก ก็มีอำนาจที่จะเรียกมาทำประกันทัณฑ์บนหรือปรับ หรือเรียกประกันทัณฑ์บนอย่างเดียวก็ได้ ถ้าขัดขืนก็มีข้อบังคับให้ทำโทษเมื่อความผิดขั้นต้นฐานละทุโทษดังที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณอาชญามาตรา๔๒,๔๓แล้ว กำหนดโทษนั้น เพียงแต่ปรับร้อยบาทหรือจำคุกแต่เพียง ๑๐ วันเท่านั้น ก็เรียกว่าเป็นผลแต่เพียงเล็กน้อย เป็นผลที่พระราชบัญญัตินี้ให้ความกรุณาแก่ราษฎร ที่ไม่อยากจะให้บุตรของตนได้รับการศึกษา ทั้งตามมาตรา ๕ ที่ข้าพเจ้าขอให้ยกเลิกมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเดิม

พุทธศักราช ๒๔๖๔ นั้น คือตามพระราชบัญญัติเดิม เมื่อเด็กอายุ ๑๔ ปี บริบูรณ์แล้ว อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เราไม่ได้ระบุลงไปในนั้น ว่าให้เด็กมีความรู้แค่ไหน คำว่าอ่านออกเขียนได้นั้น อาจจะเป็นอ่านออกเขียนได้ แต่ไม่มีความรู้ที่จะเทียบชั้นได้ แต่เรามีความมุ่งหมายในวิธีดำเนินการของกระทรวงธรรมการ ที่จะให้เด็กนั้นได้รับการศึกษาเท่าประถม ๓ หรือเทียบประถม ๓ แต่ทั้งนี้เพื่อจะให้การศึกษาของเด็กเมื่อมีอายุ ๑๔ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปแล้ว ได้รับการศึกษาพอควร ตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัตินั้น และตามความมุ่งหมายของรัฐบาลที่จะให้กุลบุตรกุลธิดาได้รับการศึกษาพอควรทั่วประเทศ จึงจำเป็นที่จะต้องบังคับลงในพระราชบัญญัตินี้เดี๋ยวว่า เมื่อมีอายุ ๑๔ ปีครบบริบูรณ์แล้ว ยังสอบประถม ๒ ไม่ได้ หรือเทียบประถม ๒ ไม่ได้ เราจะต้องบังคับให้เด็กคนนั้นเรียนอยู่ในโรงเรียนประชาบาลต่อไปอีก จนกว่าจะสอบได้ประถม ๒ หรือเทียบประถม ๒ ได้ เว้นแต่จะมีปัญญาทึบเกินไป หรือมีเหตุผลอย่างอื่น หรือเป็นหนุ่มเป็นสาว จะให้เรียนอยู่ในโรงเรียนต่อไป ก็จะเป็นภัยแก่ศีลธรรม ตามที่ข้าพเจ้าได้บรรยายมานั้น ว่าด้วยหลักการแล้ว คิดว่าทางรัฐบาลก็จะไม่ขัดข้อง เว้นแต่ในมาตรา ๓ ซึ่งให้ยกเลิกมาตรา ๕ เดิม ซึ่งเราจะเพิ่มเงินในราวด้านบาท รัฐบาลอาจจะขัดข้องว่า เราไม่มีเงิน แต่ในทางหลักการข้าพเจ้าคิดว่าเป็นผลดีทีเดียว โดยให้เด็กได้รับการศึกษาทั่วถึงกัน ทั้ง

สามัญและวิสามัญ ถ้าเรารับหลักการแห่งพระราชบัญญัตินี้ ก็จะเป็นผลถูกต้องตามนโยบายของรัฐบาล เมื่อเปิดสภา ฯ เมื่อรับความไว้วางใจ ว่าเราจะขยับขยายการศึกษาให้แพร่หลาย

พระสารสาสน์ประพันธ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงธรรมการกล่าวว่า เรื่องร่างพระราชบัญญัติประถมศึกษา ที่ท่านสมาชิกได้เสนอขึ้นมานี้ เป็นเรื่องคล้าย ๆ กับว่า มันโรคเรื้อรัง เพราะฉะนั้นเมื่องานได้ไปถึงที่กระทรวงธรรมการเข้าแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้ตรวจดูเรื่องว่าเป็นอย่างไรกัน แล้วได้ความว่ามีหลายอย่างที่ควรจะแก้ ไม่ใช่แก้แต่ฉะเพาะเท่าที่เสนอมา เรื่องที่เสนอมานี้ อยู่ในวงงาน ในวงความคิดแลการกระทำซึ่งกระทรวงธรรมการได้ทำไปแล้วด้วย ได้เขียนไปถึงจังหวัดต่าง ๆ ขอทราบความจริงว่า จะทำกันอย่างไรบ้าง อ่านค้นกฎหมาย ได้ข้อเท็จจริงสถิติความเห็นให้รู้เสียก่อน แล้วก็แก้กันทีเดียว แทนที่จะมาเปลี่ยนกระเบื้องกันทีละแผ่นเช่นนี้ หลังคาก็รั่วกัน เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ ข้าพเจ้าอยากจะขอเสนอว่า ให้รัฐบาลเอาไปพิจารณารวมเข้ากับเรื่องซึ่งกำลังทำอยู่แล้วในเวลานี้ แทนที่จะให้รับหลักการ ดังที่ท่านเจ้าของเสนอมาเมื่อกี้นี้ เพื่อว่าจะได้ดูให้รอบคอบจริง ๆ เพราะเท่าที่เห็นกันนี้ เรายังไม่รู้ว่าต่อไปจะเป็นอย่างไรบ้าง และเหตุผลที่สำคัญที่สุดก็คือการที่ขอแก้ เช่นความในมาตราต้นที่ขอแก้ การขอแก้ พูดกันง่าย ๆ ก็ไม่ให้กระทรวงธรรมการเลือกที่รักมักที่ชัง จังหวัดนั้นให้ ๔ ปี

จังหวัดนั้น ๘ ปี การที่แก้นั้น พูดตามทางเทคนิคแล้ว ไม่แก้อุปสรรค ที่เราจะต้องข้ามเลย มาตราต่อไปก็มี ๑๕ ปีหรือกว่านั้น เรียนกันจนกว่าจะรู้ภาษาไทยอยู่นั่นเอง เพราะฉะนั้นถ้าเราจะจำกัดว่า เอาละ ๗ ปี หรือ ๘ ปี ผลที่สุดเมื่อบังคับให้เรียนเมื่ออายุถึง ๘ ปี กฎหมายของเราก็มีบอกว่า เมื่ออายุ ๑๕ ปีแล้วจะต้องได้ประถม ๒ พูดกันตามร่างแล้ว ประโยชน์ที่จะได้ ได้น้อยกว่ากฎหมายเก่าเสียอีก กฎหมายเรียนกันไปเถอะ อายุเท่าไรก็ช่าง จนกว่าจะสอบได้ได้ประโยคประถมนั้นข้อหนึ่งละ ที่ข้าพเจ้าจะชี้แจงให้ทราบ อีกข้อหนึ่งก็คือ พระราชบัญญัติ ๒๔ นั่นทั้งฉบับ เช่นเดียวกันเรื่องกฎหมายการศึกษาซึ่งกำลังทำอยู่นั้น และนอกจากนั้น ถ้าจะพิจารณาดูว่าเพราะเหตุใดกฎหมายเก่าถึงได้ปล่อยให้กระทรวงธรรมการมีอำนาจที่จะชี้แจงหรือกำหนด ๗ ปี ๘ ปี ๙ ปี หรือ ๑๐ ปีนั้น ความต้องการ ในบางท้องถิ่น สถานที่เล่าเรียนมีพอ ก็ดูว่า เด็กที่จะเกณฑ์เข้ามามีจำนวนเท่าไร ๗ ปีมีจำนวนเท่าไร ๑๐ ปีมีจำนวนเท่าไร ในเรื่องเช่นนั้น เมื่อรู้ว่าจำนวนเด็กอายุ ๑๐ ปี มีพอกับสถานที่ที่จะเรียน จำนวนเงินที่จะใช้มีพอกับจำนวนครูที่จะสอน เขาก็ขอเข้ามาว่า บ้านข้าพเจ้าจังหวัดนครปฐมขอ ๗ ปีเถอะ กระทรวงธรรมการก็ดูเหตุผลว่า เหตุผลของเขาที่ให้มานั้นดีหรือไม่ ถ้าดีก็ให้ ๗ ปี อีกจังหวัดหนึ่งเขาบอกว่า เงินของฉันแยะ เอาตั้งแต่ ๗ ปี กระทรวงธรรมการก็ไม่ขัดข้อง ให้เป็นไปตามความเป็น

อยู่ของท้องถิ่น เวลานี้ ถ้าเราจัดลงมาเช่นนี้แล้ว ปัญหาเรื่องการเงินก็เกิดขึ้น ซึ่งบางทีจะทำความลำบาก ว่าใครจะเสียสักเท่าไร เวลานี้ไม่มีสถิติที่จะรู้ และทางรัฐบาล เท่าที่ได้ยื่นงบประมาณไปแล้ว ถือว่านั่นแหละเป็นจำนวนเงินที่จะรู้ได้ว่า ได้เท่าไรจ่ายเท่าไร และในข้อนี้เป็นเรื่องหนึ่งที่จะรับไปพิจารณา ค่าใช้จ่ายจะอยู่ในระหว่าง ๘๐๐,๐๐๐ ถึงล้านบาท ซึ่งก็ไม่รู้ว่าจะหาได้ที่ไหนนัก และก็ไม่แน่เสียด้วย ว่าจะรู้ได้อย่างไร ข้อสำคัญไม่รู้เลยว่า เราจะต้องจ่ายเท่าไร

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า ตามที่ข้าพเจ้าเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ ทางท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงธรรมการ ก็ได้พูดแล้วว่า เป็นเรื่องเร่งรัง การขาดเรียนของเด็กก็ดี การให้การศึกษาเด็กพอสมควรก็ดี ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ร้องเรียนมาทางกระทรวงธรรมการ ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นครูถึง ๗ ปี ตั้งแต่ปี ๒๔ ก็น่าจะรื้อฟื้นขึ้นมาแก้ไขกันบ้าง ก็ไม่ได้แก้ไข นอกจากประกาศยกเลิกการเก็บเงินบำรุงศึกษาพลี เมื่อข้าพเจ้ารับราชการเป็นครูอยู่ก็ดี เมื่อรับราชการทางอื่นก็ดี ก็รู้สึกว่า พระราชบัญญัติประถมศึกษามีสิ่งซึ่งจะต้องแก้ไขมาก อย่างท่านรัฐมนตรีว่า แต่ในระหว่างนั้น ข้าพเจ้าไม่มีอำนาจอย่างใดที่จะขอให้กระทรวงธรรมการแก้ไข เพราะว่าเสนอความเห็นเข้ามา ก็เป็นเรื่องเรื่อยๆ คือเป็นเรื่องที่จะเรียกว่าอยู่ในหูในตา เพราะฉะนั้นเมื่อข้าพเจ้ามีโอกาสที่จะฟื้นเรื่องเรื่อยๆ นี้ให้

เป็นของใหม่สดขึ้นมา เมื่อข้าพเจ้ามาอยู่ในสภาฯ ก็มีสิทธิที่จะรื้อฟื้นขึ้นมาได้ ข้าพเจ้ารู้สึกอย่างท่านรัฐมนตรีรู้สึกเหมือนกัน ว่าพระราชบัญญัติประถมศึกษามีสิ่งที่เราจะต้องแก้ไขกันมากมาย แต่ข้าพเจ้าไม่ทราบว่า ทางการของกระทรวงธรรมการนั้น คำว่าจะต้องแก้ไขมากมาย จะแก้ไขเมื่อไร เพราะฉะนั้นเมื่อข้าพเจ้าไม่รู้เช่นนั้น ข้าพเจ้าจึงเลือกเอาทางที่เห็นผลทันตา คือเป็นผลที่ทางราษฎร ที่ข้าพเจ้าได้ผ่านมาได้รับความเดือดร้อง ทางเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการงานไม่ได้รับความสะดวกในการปฏิบัติการงาน และเขาได้เสนอความเห็นมายังข้าพเจ้ามากมาย เมื่อข้าพเจ้าจะเดินทางเข้ามาประชุมนี้ ทางเจ้าหน้าที่ก็ได้เสนอเรื่องเด็กขาดการเรียน ๓๐ วันนี้ ขอให้ข้าพเจ้าเสนอต่อสภาฯ เพื่อขอให้แก้ไขทางที่ข้าพเจ้าจะทำได้ ถ้าข้าพเจ้าจะสร้างพระราชบัญญัติประถมศึกษาฉบับใหม่ ข้าพเจ้าก็ไม่มีความสามารถดีพอ เพราะว่าข้าพเจ้า จะต้องศึกษาในทางประถมศึกษา และในทางสถิติยิ่งมากมาย ซึ่งข้าพเจ้ารับอยู่โดยตรงที่เดียวว่าไม่มีเวลา เพราะฉะนั้นจึงหยิบเอาข้อซึ่งเขาเดือดร้อนขึ้นมาว่ากันก่อน ที่ข้าพเจ้าหยิบเอามานี้ เป็นเพียงข้อเดือดร้อนของเจ้าหน้าที่เท่านั้น ส่วนพระราชบัญญัติประถมศึกษาซึ่งเราจะอิมปรูฟ (Improve) ใหม่นั้น ถ้ากระทรวงธรรมการจะทำพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นพระราชบัญญัติใหม่เอี่ยม ให้ทันภายในเบื้องประชุมวิสามัญ ข้าพเจ้าจะพอใจอย่างยิ่ง และถ้าร่างกายของข้าพเจ้าสามารถจะทำได้ ข้าพเจ้า

ยินดีที่จะร่วมมืออย่างเต็มที่ มีข้อซึ่งท่านรัฐมนตรีจะเข้าใจผิดไปอีกอย่างหนึ่ง ที่ท่านรัฐมนตรีเข้าใจผิดนั้นคือ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าท่านจะเข้าใจผิดเป็นแน่นอน ที่อภิปรายถึงบังคับให้เด็กตั้งแต่ อายุ ๑๔ บีบริบูรณ์ บังคับให้เรียนได้ถึงประถม ๒ นั้น คือตามพระราชบัญญัติเดิมถ้าอายุพ้น ๑๔ ปีไปแล้ว ให้เรียนในโรงเรียนประชาบาลต่อไปอีกไม่ได้ ต้องออกทันที เป็นผลของพระราชบัญญัติ ถ้านักเรียนคนนั้นอายุพ้น ๑๔ ปีบริบูรณ์ไปแล้ว ยังอ่านและเขียนหนังสือไทยไม่ได้ ให้บังคับให้เรียนต่อไปจนกว่าจะอ่านออกเขียนได้ ซึ่งเวลาดำเนินการและความมุ่งหมายกำหนด คือประถม ๑ ให้ผลดีขึ้นกว่าอ่านออกเขียนได้เช่นนั้น เราจึงกำหนดลงไปในพระราชบัญญัติที่เดียวว่า ให้มีความรู้ประถม ๒ เมื่อมีอายุพ้น ๑๔ ปีบริบูรณ์แล้ว โรงเรียนประชาบาลจะไม่รับ คือ อย่างบางทีอีกนั่นเราจะเอาเด็กอายุ ๙ ปีไปฝาก เขาก็จะไม่รับ เพราะเขากำหนด ๗ ปี ถ้าผู้ปกครองจนอย่างนี้จะไปฝากโรงเรียนเทพศิรินทร์เล่นปีหนึ่งตั้ง ๖๐ สู้ไม่ไหว ต้องไปฝากโรงเรียนประชาบาล แต่ทนอายุถึงไม่รับ เช่นนั้นเด็กก็ไม่ได้รับการศึกษาจนกว่าอายุจะถึง ๑๐ ปี ข้อขัดข้องในเรื่องเงิน ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้ว เพราะว่าข้าพเจ้าไม่ได้ทราบสถิตินั้นแหละ ข้าพเจ้าจึงว่าจะอยู่ในเกณฑ์เรื่อนด้านบาท ข้าพเจ้าก็ได้เคยเสนอเรื่องข้องใจในเรื่องเงินว่า ให้รัฐบาลใจป้ำ แต่ทว่ารัฐบาลก็

คงไม่เพิ่มเงินการศึกษาประชาบาลเลย โดยที่มุ่งหมายเดินวิธีการประสานงาน ซึ่งในทางบัญชีได้ ท่านรัฐมนตรีก็ว่า ได้ประกาศไปแล้ว ๑๕๐๐ โรง และทางภาคอีสาน แต่นั่นเป็นชนิดที่เรานึกคิดเอาเองว่า เราจะทำไปได้เช่นนั้น ถ้าท่านรัฐมนตรีได้เคยเดินไปตามบ้านนอกคอกนา และถ้าท่านรัฐมนตรีได้เคยเกิดในบ้านนอกอย่างข้าพเจ้า เพราะข้าพเจ้าเกิดในบ้านนอก ต้องไปเรียนอยู่ในวัดตั้ง ๒-๓-๔-๕-๖ ปี ถ้าจะไปประสานงานเช่นนั้น ข้าพเจ้าคิดว่าเราจะช่วยเหลือก็ต่อเมื่อเราจะศึกษาทางประสานงานเจริญกว่านี้ และไม่ใช่เวลานี้ แต่ต้องเป็นเวลาอีก ๑๐ ปีต่อไปข้างหน้า ถ้ารัฐบาลจะรับเอาของข้าพเจ้าไปพิจารณาเช่นนั้น จึงขอถามเป็นข้อแน่นอนในสภาฯ นี้ว่า รัฐบาลจะร่างพระราชบัญญัตินี้ให้เสร็จและเสนอสภาฯ ภายในเวลาใดได้ ถ้าเสนอสภาฯ ในการประชุมสมัยสามัญเดือนธันวาคมถึงเดือนมีนาคมปีหน้า ข้าพเจ้าก็ไม่สู้ขัดข้องที่จะให้รัฐบาลรับเอาไป ถ้ารัฐบาลรับว่า อย่างไรๆ จะให้พระราชบัญญัติประถมศึกษานี้ออกให้ได้ภายในสมัยประชุมวิสามัญ ข้าพเจ้าก็ยินดีเหมือนกัน เพราะว่าเราจะอิมปรูฟ ให้พระราชบัญญัติฉบับนี้สละสลวยยิ่งขึ้น

พระสารสาสน์ประพันธ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงธรรมการกล่าวว่า เรื่องพระราชบัญญัติประถมศึกษานี้ กระทรวงธรรมการได้เขียนหนังสือเวียนไปถึงจังหวัดต่าง ๆ ว่าอย่างนี้ ด้วยพระราชบัญญัติ

ประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ซึ่งได้ประกาศใช้ตั้งแต่ต้นมาจนบัดนี้ เป็นเวลาล่วงเลยมานานแล้ว อาจมีบางบทบางมาตราที่สมควรจะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะแก่กาลสมัยยิ่งขึ้น ฉะนั้นถ้าท่านเห็นสมควรที่จะแก้ไขพระราชบัญญัติประถมศึกษา ฯ ข้อใด อย่างไรบ้าง ขอได้รวบรวมส่งไปยังกระทรวงธรรมการภายในเดือนมีนาคมศกนี้ด้วย จะขอบใจมาก" และด้วยข้อความเหล่านี้ ข้าพเจ้าขอร้องบรรดาท่านผู้แทนทั้งหมดว่า ถ้ามีอะไรบ้างแล้ว ก็บอกข้าพเจ้าเสียด้วย และเมื่อได้รวบรวมความจริงและสถิติข้อแก้ไขทั้งหลาย และพอทำให้แล้วได้ภายในสมัยประชุมวิสามัญเดือนสิงหาคม ข้าพเจ้าก็จะพยายามทำให้เสร็จ ตามที่ท่านเจ้าของขอ

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า เมื่อทางฝ่ายรัฐบาลรับว่าจะพยายามทำให้เสร็จภายในเดือนสิงหาคมแล้ว และขอร้องว่า บรรดาสมาชิกมีข้อแนะนำอะไร ขอให้เชิญตรงถึงท่าน

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า เรื่องนี้ไม่ใช่เป็นปัญหาของการถอน ที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องเร่งรัด ซึ่งควรจะแก้ไขมานานแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้หยิบเอาชั้นซึ่งเขาเคี่ยดร้อนขึ้นมา คือที่รัฐบาลรับของข้าพเจ้าไป ข้าพเจ้าก็ไม่มีอะไรจะถอน เมื่อรัฐบาลจะรับ ข้าพเจ้าก็ไม่ถอน

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า รัฐบาลรับ

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ถ้าหากว่าไม่มีสมาชิกผู้ใดคัดค้าน ในการที่รัฐบาลจะรับไป จะได้ถือว่าที่ประชุมนี้ยอมมอบเรื่อง

ไปให้รัฐบาล ตามที่ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงธรรมการแถลงมาแล้ว เรื่องต่อไป ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยราชบัณฑิตยสถาน

หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า เหตุผลในการที่ข้าพเจ้าได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยราชบัณฑิตยสถานนั้น ข้าพเจ้าได้ทำคำชี้แจงไว้แล้ว ในคำชี้แจงที่ประกอบร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งข้าพเจ้าเข้าใจว่าสมาชิกทั้งหลาย คงจะมีความเข้าใจซึมทราบแล้ว เพราะฉะนั้นในขั้นนี้ข้าพเจ้าจึงไม่มีอะไรที่จะอธิบายเพิ่มเติมนอกจากว่า ถ้าท่านสมาชิกผู้ใดมีความสงสัยในหลักการตะก้อ คือในขั้นนี้เราพูดถึงหลักการก่อน ข้าพเจ้ายินดีที่จะชี้แจงต่อภายหลัง

ต. เทียม ศรีพิศิฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐม กล่าวว่า การที่ได้เสนอพระราชบัญญัติฉะบับนี้ขึ้นมายังที่ประชุมนี้ ข้าพเจ้าใคร่ที่จะทราบว่า การที่จะใช้จ่ายเงินจำนวนนี้สำหรับราชบัณฑิตยสถาน จะต้องใช้จ่ายประมาณสักเท่าไร และมีความจำเป็นสำหรับสมัยนี้อย่างไรขอให้ผู้ที่เสนอนี้ บรรยายให้ที่ประชุมพังพอสมควร

หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า ข้าพเจ้าอยากจะขอให้ที่ประชุมเข้าใจความสักข้อหนึ่งเสียก่อนว่า ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติเรื่องนี้ ปัญหาเรื่องเงินนั้น ไม่ใช่เป็นปัญหาหลักการ หลักการอยู่ที่ว่าเราจะให้มีราชบัณฑิตยสถานหรือไม่ ส่วนเงินที่ว่าจะต้องใช้จ่ายเท่าไรนั้น ก็ยังไม่รู้ เพราะเหตุว่ายังไม่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

รัฐบาลอาจจะให้น้อย ถ้ามีเงินน้อย หรือรัฐบาลอาจจะบำรุงอย่างดี ถ้ารัฐบาลมีเงินมาก แต่อย่างไรก็ดี ปัญหาเรื่องเงินไม่ใช่ปัญหาหลักการ

ด.เทียม ศรีพิสิฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐม กล่าวว่า ตามที่ว่าปัญหาเรื่องเงินไม่ใช่เป็นปัญหาหลักการนั้น ที่มีความจำเป็นแล้วหรือ ที่จะตั้งราชบัณฑิตยสถาน เวลานี้ประเทศสยามเราการเงินฝืดเคือง ถ้าเราจะตั้งราชบัณฑิตยสถานขึ้น จะต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนไม่ใช่น้อย เพราะฉะนั้นขอให้ที่ประชุมทราบพอสมควร

ขุนวรลิขิตรุณเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่า สมาชิกผู้หนึ่งเสนอว่าพระราชบัญญัตินี้ไม่เกี่ยวแก่หลักการในเรื่องเงินข้อนี้จริงอยู่ แต่ว่าการที่จะออกพระราชบัญญัติไปนั้น ถ้าหากว่าจำเป็นจะต้องใช้จ่ายเงินเป็นเงาตามตัวไปด้วยแล้ว ก็แน่นอนที่สมาชิกจะต้องไตร่ตรองเสียก่อนว่า จะควรหรือยัง เพราะเหตุว่า ถ้ายังไม่ควรแล้วจะได้เอาเงินนั้นไปใช้จ่ายในส่วนอื่น ๆ ซึ่งจะมีประโยชน์ดีกว่าที่จะออกพระราชบัญญัตินั้น เพราะเหตุฉะนั้น ก็น่าอยู่บ้าง ที่ผู้ร่างพระราชบัญญัตินี้มานั้น ควรจะปริมาณเงินการใช้จ่ายประกอบด้วยความจริง เมื่อกนผ่ายกระทรวงธรรมการได้กล่าวว่า ตั้งใจที่จะปรับปรุงพระราชบัญญัติประถมศึกษาเสียใหม่ เพื่อให้ได้รูปรัดกุมดีขึ้น ข้าพเจ้าแน่ใจทีเดียวว่า การที่จะปรับปรุงพระราชบัญญัติประถมศึกษาเสียใหม่นั้น จะต้องอาศัยเงินเป็นกำลัง เพราะเหตุว่า การจัดการศึกษา ที่จะจัดด้วยมือเปล่านั้น

ไม่ได้ จำเป็นจะต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากทีเดียว เพราะเหตุใด เพราะเหตุว่า ข้อหนึ่ง ถ้าจะจัดการศึกษาให้ก้าวหน้าและเป็นประโยชน์แก่ชาติจริงๆ แล้ว ข้อหนึ่ง เราจะต้องมีครู ครูนี้หมายความว่า ผู้ที่มีความรู้ทางครูที่จะสอนเขาได้จริงๆ ไม่ใช่ว่า เราจะไปจับคนที่ไม่มีความรู้ในทางครูมาสอน ด้วยเหตุเหล่านี้ถ้าหากว่า ในการที่จะออกพระราชบัญญัตินี้ หากว่าเกี่ยวแก่จะต้องการใช้เงินทองมากแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าควรจะเอาเงินที่จะใช้จ่ายนั้น ไปทุ่มเทไปจัดการให้พระราชบัญญัติประถมศึกษา ตามที่ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงธรรมการได้ตั้งใจไว้นั้นดีกว่า เพราะฉะนั้น ควรที่ท่านผู้ร่างจะปริมาณค่าใช้จ่ายให้สมาชิกทราบไว้บ้าง จะได้วางใจว่า จะควรรับหรือไม่ควรรับ เพียงไรหรือไม่

หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า คือว่าในการที่เราจะทำอะไรลงไปเราจะต้องพิจารณาลักษณะการของสิ่งที่เราจะทำนั้นเสียก่อนว่า เราควรจะทำหรือไม่ ส่วนปัญหาเรื่องเงินเท่าไรเป็นปัญหาภายหลัง เราจะนึกเสียก่อนว่า สิ่งนี้ต้องรู้เงินเสียก่อนว่า เท่าไร ถ้าเงินมากแล้วไม่ทำนั้นไม่เป็นข้อที่สมควร

ท่าการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอตัดสินปัญหาในเรื่องนี้ก่อน ที่จริงก็เป็นเจ้าหน้าที่ๆ ควรจะปริมาณเป็นเดาๆ ให้เขาทราบบ้างในเรื่องเงิน

หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า ปัญหาเรื่องเงินนั้น ข้าพเจ้าขอได้ภายหลัง แต่ว่าจะขอตอบปัญหาที่ท่านสมาชิกว่า ยังไม่ถึงเวลาจำเป็น คือว่าในเรื่องการแสวงหาศิลปวิชาการเหล่านี้ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าทุก ๆ ท่านที่นั่งอยู่ในสภาฯ นี้คงจะรับรองแล้วว่า เป็นการจำเป็นมากในเมืองเรา ถึงแม้ว่าเราจะส่งนักเรียนไปเรียนที่เมืองนอก เราจะได้เสียเงินทองไปมากมายในการที่จะให้นักเรียนของเราไปศึกษาก็ดี แต่ทำไมเวลานี้เราจำเป็นต้องจ้างผู้ชำนาญของชาวต่างประเทศเข้ามาใช้ เงินจำนวนนั้น ถ้านับดูท่านคงจะรู้สึกเสียดายบ้าง จะพากันร้องว่าทำไมคนไทยเราไม่ทำเอง เช่นนี้ก็เพราะว่า เรารู้สึกกันว่า เรายังทำไม่ได้ดี เพราะเหตุไรเราจึงทำไม่ได้ดี เพราะเหตุว่า ตามปกติเมื่อเราเรียนจบแล้ว .เราไม่ทำการค้นคว้าต่อไป นี่แหละเป็นข้อสำคัญอันหนึ่ง สำหรับประเทศทุก ๆ ประเทศ ที่เขาจะต้องตั้งสถานขึ้นแห่งหนึ่งจะเป็นสถานหรือสโมสรก็ตาม ที่ตั้งขึ้นนั้น เป็นที่สำหรับทำการค้นคว้าหาวิชา การค้นคว้าเป็นของที่จำเป็นต้องทำ ภายหลังที่คนเราสำเร็จการศึกษา ในเมื่อออกจากโรงเรียนแล้ว ผู้ที่คุ้นเคยกับวิชาความรู้จริง ๆ แล้ว คงจะสังเกตเห็นได้ว่า วิชาในชีวิตของเราที่จะต้องเรียนถ้าสมมุติว่ามี ๑๐ ส่วนแล้ว ที่เราเรียนในมหาวิทยาลัยเพียง ๑ ส่วนเท่านั้น ส่วนอีก ๙ ส่วนเราจำเป็นจำต้องค้นคว้า ถ้าหากว่ารัฐบาลไม่อุดหนุน รัฐบาลไม่ช่วยเหลือ รัฐบาลไม่วางหนทางสำหรับให้เรา

ค้นคว้าแล้ว ต่างคนก็ต่างปล่อยเรื่อยกันไป ในเมืองเรา ได้เคยมี
ราชบัณฑิตยสภามาอยู่แล้ว แต่ทว่า ราชบัณฑิตยสภาของเราก็ไม่ได้บ่ง
หน้าที่ไว้ชัดเจนว่า ให้ค้นคว้าหาหลักวิชา ราชบัณฑิตยสภาที่แล้ว
มานั้น คือตั้งกรรมการสำหรับราชบัณฑิตย เราไปตรวจดูกฎหมาย
หรือข้อบังคับราชบัณฑิตยสภาว่าทำอะไรบ้าง เราจะเห็นว่า มีแต่เรื่อง
พิพิธภัณฑ์ มีรักษาโบราณสถาน มีรักษาหอพระสมุด หาค้น
หนังสือมาให้หอพระสมุด ดูเป็นหน้าที่ทางธุระการเสียหมด ไม่มี
หน้าที่บังคับให้ค้นคว้าหาวิชาเลย ด้วยเหตุนี้แหละ ความรู้ของเรา
จึงยังด้อยกว่าต่างประเทศ เช่นเราจะเทียบความรู้ของเรากับญี่ปุ่นแล้ว
เราจะแพ้เขาหลุด ผิดกันไกลทีเดียว การค้นคว้านี้เป็นการจำเป็นที่
จะต้องทำไปพร้อมกันกับในทางการเมือง ที่เราทำกันอยู่ในเวลานี้
ถ้าเราจะบอกว่า เรื่องหาวิชายังไม่จำเป็น ก็ช่วยกันไม่ได้ ถ้าเรา
ตั้งราชบัณฑิตยสถานขึ้น บางทีในเวลาอีกไม่กี่ปีนัก เราจะไม่มี
ความจำเป็นที่จะต้องเสียเงินจ้างชาวต่างประเทศมากมาย เราจะมีคน
ดีๆเป็นศรีส่งให้แก่ประเทศ เป็นประโยชน์ในทางการคลัง ซึ่งถ้าเรา
เห็นว่า หมดเปลืองในเวลานี้ เราไม่ตั้งในปีนี้ ไปตั้งในปีหน้า
ก็ช้าไปปีหนึ่ง ถ้าไปตั้งปีโน้น ก็ช้าไปสองปี แต่เราทำไมจึงไม่ทำ
กันเสียทันที ข้าพเจ้าอยากจะกล่าวไว้ว่า ทุกๆประเทศ เขามีกัน
ไม่ใช่เขามี เราก็จะมีบ้าง ที่เราอยากมีบ้างนั้น เพราะเหตุว่า เรา

เห็นผลว่าจะนำเอาความก้าวหน้าอย่างแท้จริงมาสู่ประเทศ นี่แหละเป็นข้อที่ข้าพเจ้าจะตอบในเรื่องปัญหาในเรื่องประโยชน์ และความจำเป็นของการตั้งราชบัณฑิตยสถาน ในส่วนเรื่องจำนวนนั้น จะเป็นเท่าไร ข้าพเจ้าไม่สามารถจะตอบได้ เพราะเหตุว่าในร่างกฎหมายนี้ เป็นแต่บอกว่า ราชบัณฑิตยสถานจะได้รับค่าเลี้ยงชีพจากรัฐบาล รัฐบาลอาจจะให้คนละ ๕๐ บาทก็ได้ หรือรัฐบาลอาจจะให้คนละ ๒๐๐ บาทก็ได้ ไม่สามารถจะบอกได้ เพราะเหตุว่าในที่นี้เราไม่ได้กำหนดลงไปเลยว่าเท่าไร สุดแล้วแต่กำลังของรัฐบาลท่านชี้

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า พูดถึงการศึกษาข้าพเจ้ารู้สึกพอใจอย่างยิ่ง โดยที่มีสมาชิกเสนอร่างพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสถานนี้ ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจที่เดียว แต่สมาชิกคงจะลืม เมื่อจะเสนอหลักการในร่างพระราชบัญญัตินี้มา ลืมที่เดียว ที่ไม่ได้คำนึงว่า เราจะใช้จ่ายเป็นเงินเท่าไร ข้าพเจ้าไม่ใคร่จะพอใจในการที่จะให้คนชั้นสูงแล้วศึกษาสูงขึ้นไป การศึกษาในสยามเราเป็นอย่างนี้ การศึกษาชั้นประถมของเราเป็นเต่า การศึกษาชั้นมัธยมของเราเป็นกระต่าย กระต่ายก็จะวิ่งไป เต่าก็คลานตามไปไม่ทัน เมื่อไรจะทันกันสักที สู้ช่วยกันทำให้การศึกษาชั้นประถมของเราให้เป็นกระต่าย แล้วให้กระต่ายสองกระต่ายวิ่งเคียงกันไป

ดีกว่า ที่ร่างพระราชบัญญัตินั้น ข้าพเจ้าไม่ขอคัดค้านหลักการ เพราะข้าพเจ้าขอบที่เดียว แต่ถ้าจะเอาเงินห้าแสนบาทมาใช้จ่ายแล้ว ข้าพเจ้าสมัครจะให้มาช่วยการประถมศึกษา ที่ข้าพเจ้ากล่าวแล้วดีกว่า เพราะฉะนั้นการที่ข้าพเจ้าจะรับหลักการนี้หรือไม่ จำเป็นอย่างยิ่งที่เดียว ที่ข้าพเจ้าจะต้องรู้เสียก่อนว่า เงินจะต้องใช้จ่ายไปเท่าใด ถ้าเป็นสักห้าพันหกพัน หรือสักหมื่นหนึ่งแล้ว ข้าพเจ้ายินดีจะตัดใจรับหลักการที่เดียว ส่วนห้าแสนบาทนั้นไม่ให้แน่ เพราะว่าข้าพเจ้าจะเอาห้าแสนนั้นไปช่วยเด็กชนบท

หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า ในข้อนี้ข้าพเจ้าขอรับรองไว้ก่อนว่าห้าแสนนั้น ไม่ใช่

ขุนสุคนธวิทศึกษากร ผู้แทนราษฎรจังหวัดสมุทรสาคร กล่าวว่า ข้าพเจ้าเองไม่ค้านในเรื่องหลักการในการออก ว่าจะสมควรแก่กาลสมัยเพียงใด แต่ในปัญหาก่อนที่จะรับหลักการในร่างพระราชบัญญัตินั้นเอง ได้มีข้อความเกี่ยวกับเงิน และมีสมาชิกได้อภิปรายค้านมาแล้ว ขอทราบว่า ในการที่จะใช้พระราชบัญญัตินั้น จำเป็นจะต้องมีการใช้เงินเป็นจำนวนเท่าไร ซึ่งผู้เสนอเองก็ไม่ทราบได้ ยังให้เหตุผลว่าในหลักการก็ไม่จำเป็นต้องทราบว่าจะต้องใช้จ่ายเท่าใด ในข้อนี้ข้าพเจ้าอภิปรายค้านว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะออกพระราชบัญญัติใดๆ ไป ที่จะต้องใช้เงินแล้ว รัฐบาลจะต้องได้คำนวณถึงทางได้ทางเสียเสียก่อน

ถ้าประโยชน์ที่จะได้มานั้นไม่คุ้มกัน รัฐบาลก็ยังไม่กล้าทำไปฉันใด ในเรื่องนี้ก็เป็นไปในทำนองว่า จะต้องบังคับให้รัฐบาลออกเงินค่าใช้จ่ายให้ จึงเป็นการจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องทราบ เป็นต้นว่าเราไม่มีเสื้อ เราต้องการจะใส่เสื้อสักตัวหนึ่ง แต่ไม่มีสตางค์ในกระเป๋าเลย ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่สามารถจะได้เสื้อนั้นมา ความจำเป็นมีอยู่เช่นนี้ ก็จำเป็นจะต้องมีเงินเตรียมพร้อม ปัญหานั้นนี้เป็นปัญหาที่จะต้องให้เหตุผลว่า เตรียมพร้อมแล้วหรือยัง ในการที่จะให้พระราชบัญญัติฉบับนี้ออก อีกประการหนึ่ง และเป็นประการสำคัญที่สภาฯ นี้จะวินิจฉัยรับหลักการ ส่วนในข้อที่ว่า ควรจะใช้กฎหมายนี้เมื่อใด และข้าไปจะเสียผลนั้น ข้าพเจ้าก็เห็นพ้องด้วย แต่ว่ามีทางที่รัฐบาลนี้จะแก้ไขได้ เป็นต้นว่านักเรียนที่สำเร็จการศึกษามาจากต่างประเทศ ถ้าหากว่า เราจะปล่อยให้เขาเข้ามาโดยรับเข้าทำงานทีเดียว เวลานี้ความจริงก็ไม่สู้มี เมื่อเขาเข้ามารับราชการโดยมีตำแหน่งทีเดียว ก็ไม่มีเวลาทำงาน ทางแก้นี้เห็นว่า รัฐบาลน่าจะให้ผู้ที่กลับจากต่างประเทศ ก่อนที่จะรับราชการนั้น ได้แต่งตำราอย่างน้อย ๒ เล่มพอเป็นหลักให้เห็นว่า เขาได้ค้นคิดในโรงเรียน แต่เห็นว่า หลักการในเรื่องนี้เป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะแถลงว่า รัฐบาลได้เตรียมเงินไว้พอแล้วหรือยัง ถ้ายังไม่พอ สมาชิกทั้งหลายก็ไม่ควรรับหลักการ

หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า ในเรื่องเงินในเวลาร่าง ข้าพเจ้าเองก็ดีหรือผู้รับรองของข้าพเจ้าทั้ง ๙ คนก็ดี ไม่มีใครวิตกในการใช้เงินที่ไม่มีใครวิตกก็เพราะเหตุว่า ในการใช้เงินตามพระราชบัญญัตินั้นไม่ใช่จำนวนแน่น อย่างที่สมาชิกบางท่านกล่าวไป มีเรื่องที่จะต้องใช้เงินอยู่ว่าภาคีสมาชิกจะต้องได้รับเงินเดือนชีพจากรัฐบาล ภาคีสมาชิกนั้นถ้าหากว่ารับหลักการแล้ว จะตัดออกเสีย คือภาคีสมาชิกจะไม่ให้เลย ข้าพเจ้าก็ไม่ว่า เดี๋ยวนี้ก็มีที่ว่า จำเป็นจะต้องขอให้ได้รับความเสียงดูจากรัฐบาล คือพวกบัณฑิต พวกบัณฑิตก็มีจำนวนในราว ๒๐ กว่าคน ถ้าหากว่าในคนละเดือนหนึ่ง ๒๐๐ หรือ ๑๕๐ บาทก็พอ ในนานาประเทศก็เหมือนกัน เขาไม่ให้เงินเดือนแพง คือข้อสำคัญของนักปราชญ์ไม่ใช่อยู่ที่เงิน เขาให้เงินเพียงเท่าจำนวนที่สามารถจะดำรงชีวิตอยู่ได้ สมมุติ เดือนละ ๑๕๐ บาท ๕๐ คน ดูเหมือนจะไม่เข้าถึงจำนวนหมื่น ในเรื่องนี้อีกประการหนึ่ง ราชบัณฑิตยสภานี้ก็ยังไม่ได้ตั้งในบัดนี้ด้วยซ้ำ ในปี ๒๔๗๗ ก็ยังตั้งไม่ได้ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลก็ยังไม่ต้องใช้เงินอะไรในงบประมาณใหม่ มีปัญหาว่า เมื่อออกพระราชบัญญัตินี้ไปแล้ว รัฐบาลจะไม่ต้องใช้เงินสักสตางค์ทีเดียวหรือ ข้าพเจ้าขอชี้แจงว่า ราชบัณฑิตยสภาที่จะตั้งโดยพระราชบัญญัตินั้น สำหรับราชบัณฑิตยสภานี้รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณไว้ ๕ พันบาท ศูนย์ ๓ ตัวเท่านั้น ไม่ใช่ ๕ แสน ๕ หมื่น ด้วยเงิน

๕ พันบาทนั้น เชื่อว่า สามารถจะดำเนินการของราชบัณฑิตยสถานไปได้ปีหนึ่ง แล้วในปีหน้าก็เชื่อว่าจะได้เพิ่มขึ้นก็ไม่ถึงจำนวนหมื่นด้วยซ้ำ เมื่อท่านคิดถึงจำนวนเหล่านี้ จะเห็นได้ว่าถูกเหลือเกิน ในงบประมาณปีหน้า ข้าพเจ้าไม่ขอให้ใส่เลยสักสตางค์เดียว ด้วยเหตุที่พออยู่แล้วปีหน้าถ้าหากว่าจะใส่ก็ไม่ใช่เรื่องหมื่น ปัญหาการเงินไม่ใช่ปัญหาสำคัญเลย เป็นเรื่องเล็กน้อยเท่านั้น เราเสียเงินในปีหน้า ๕ พันบาท แล้วเราได้ราชบัณฑิตยสถาน เลือกเอาคนค้นคว้าหาวิชา เผยแผ่วิชา ซึ่งราคามากกว่า ๕ พันบาทเหลือเกิน ถ้าเราไม่ยอมให้ตั้ง ด้วยเหตุขัดข้องด้วยเงินแล้ว ข้าพเจ้าก็เห็นว่าจะเป็นเรื่องที่น่าเสียใจ

ท่าการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า เมื่อผู้เสนอญัตติได้แถลงว่าการเงินไม่ควรวิตก เพราะว่าถ้ารัฐบาลจะไม่เพิ่มเงินให้เลย ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ ก็สามารถจะดำเนินไปได้ในวงเงินซึ่งรัฐบาลอนุญาตให้แก่ราชบัณฑิตยสภาแล้ว เพราะฉะนั้นจึงใคร่จะถามว่า จะลงมติกันได้หรือยัง

ขุนสุคนธวิทศึกษากร ผู้แทนราษฎรจังหวัดสมุทรสาคร กล่าวว่า ขอให้รัฐบาลตอบสักหน่อยในข้อที่ว่า ได้เตรียมพร้อมแล้วหรือยัง เพราะรัฐบาลยังไม่ได้ตอบว่าเตรียมไว้พร้อมแล้วหรือยัง เพราะว่าการที่จะใช้พระราชบัญญัติไปบังคับรัฐบาลแล้วจะต้องรู้ว่า รัฐบาลจะต้องใช้จ่ายเงินเท่าใด

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า ตามที่ท่านสมาชิกผู้หนึ่งกล่าวนั้น ว่าเรื่องนี้จะว่าการเงินไม่สำคัญก็ไม่ได้ ข้าพเจ้าเห็นถูกที่เดียว แต่ว่าที่ข้าเจ้านั่งฟังอยู่ เพราะเหตุว่า จะได้ฟังอภิปรายของท่านทั้งหลายเสียก่อน ว่าท่านจะรับหลักการหรือไม่ เพราะเหตุที่ว่า ถ้าท่านรับหลักการแล้ว อย่างไรก็ดีพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับการเงินมากอยู่ ส่วนเกตุในนี้มันจะยุ่งมาก และจำยิ่งทวีขึ้น แต่ข้อสำคัญนั้น ข้าพเจ้าเสียใจที่ว่าข้อบังคับข้อ ๓๙ นี้ใช้กับแคบไป จึงได้เกิดขลุกขลักเช่นนี้ ถ้าหากว่าข้อบังคับนี้ถูกต้อง ซึ่งรัฐบาลอยากจะขอเปลี่ยนในกาลภายหน้าอะไรที่เกี่ยวกับมันนี่บิล (money bill) การออกพระราชบัญญัติที่จะให้รัฐบาลต้องเสียเงิน เช่นอย่างเรื่องนี้เป็นการชาวๆ ที่เห็นได้ชัดว่า ออกพระราชบัญญัติให้รัฐบาลเสียเงิน รัฐบาลเอาเงินมาจากไหน เอาเงินมาจากภาษีอากรซึ่งได้มาจากท่านทั้งหลาย เพราะฉะนั้นจึงควรจะออกข้อบังคับว่า บรรดาพระราชบัญญัติที่จะให้เสียเงินของรัฐบาล จำต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลเสียก่อน จึงจะนำมาเสนอสภาฯ ได้ ก็จะไม่มีปัญหา ในเรื่องนี้นอกจากมาตรา ๓๗ ซึ่งว่าด้วยการเงิน ซึ่งรัฐบาลจำเป็นจะต้องขอสงวนไว้ ซึ่งถ้าสมาชิกได้รับรองไปแล้วขอยกเว้นมาตรา ๓๗ นี้ไว้ เพราะเหตุที่ว่าจะต้องมาพิจารณาสถิติเสียก่อนว่า จะต้องเสียเงินมากน้อยเท่าไร สิทธิที่จะให้นี้ จะเป็นการมากน้อยเพียงไร ซึ่งรัฐบาลจะต้องเทียบเคียงดูเสียก่อน ส่วนเรื่องอื่นๆ นั้นก็เป็นเรื่องแล้ว

แต่จะว่ากันไป ข้าพเจ้าพูดฉะเพาะเรื่องเงินยอดนี้ เพราะเหตุที่ว่าในนี้มีถึง ๓ อย่าง คือว่า เป็นเงินอุดหนุนจากรัฐบาล อาจเป็นก้อนแล้วได้รับการเลี้ยงดูตลอดชีพ คือมีเพิ่มเบี้ยบำนาญ เพราะเหตุที่ราชบัณฑิตยสถานอยู่ในฐานะสมาคม หลักว่า จะควรให้ได้รับอุดหนุนเบี้ยบำนาญหรือไม่ เพราะไม่ใช่ข้าราชการ ถ้าเป็นส่วนหนึ่งของราชการแล้ว อย่างนี้สมาชิก ตามธรรมดาก็จะมายื่นไม่ได้ ก็จะต้องเป็นรัฐบาลยื่นญัตตินี้ เพราะเหตุที่ว่า ข้อนี้รัฐบาลยังไม่ได้พิเคราะห์ ไม่ได้ประชุมกันว่าสมควรจะให้เงินอุดหนุนหรือไม่ ข้าพเจ้าพูดเลยไปว่าถึงอุดหนุน ซึ่งข้าพเจ้าเข้าใจว่า ถ้าได้ตกลงพิจารณารอบคอบแล้ว หากว่าให้เงินอุดหนุนแล้ว การอุดหนุนเท่านั้นไม่พอหรือ จะเป็นจะให้เบี้ยบำนาญต่ออีกเล่า ซึ่งจะขัดกับหลักว่า เป็นสมาคมแล้วมาเอาเงินอุดหนุนจากรัฐบาล นั่นออกจะมากไป นั่นข้อหนึ่ง อีกข้อหนึ่ง ในข้อที่ว่า เมื่อราชบัณฑิตยสถานชนม์แล้ว ข้อนี้ข้าพเจ้ายังสงสัย เพราะยังจะต้องประชุมกันก่อนว่าจะควรอย่างไร แม้ว่าข้าราชการชั้นสูงหรือทหารบกทหารเรืออะไร ไม่มีกฎหมายที่ว่าจะมีส่วนเข้าทำศพเลย แต่เรื่องเกียรติยศรัฐบาลก็ทำให้เป็นเรื่องๆไป หรือไม่เช่นนั้นเราก็ปรองดองกันหรือเรี่ยไรกัน อย่างวีระบุรุษที่ทำประโยชน์แก่ชาติ หรือรัฐบาลพิจารณาเป็นรายๆ ไป ข้าพเจ้าสงสัยว่าจะเป็นตัวอย่างต่อไป เพราะฉะนั้นข้อนี้จึงขอสงวนแล้วอีกอย่างหนึ่งที่ว่าในการพิธีต่าง ๆ ในราชการ ราชบัณฑิตยมีสิทธิ

อย่างนั้นอย่างนี้ ก็ควรจะได้รับความเห็นชอบของรัฐบาลเสียก่อน เรื่องเหล่านี้ข้าพเจ้าขอส่งวนเอาไว้ คือข้อ ๓๗ ขอส่งวนเอาไว้ให้รัฐบาลได้พิเคราะห์ควรยอมได้เพียงไร แค่ไหน แต่ที่จริงข้าพเจ้าเห็นหลักการก็เป็นทางที่ดีที่ควรเหมือนกัน ควรจะได้รับความกรุณา แต่เดี๋ยวนี้จะกรุณาให้ได้แค่ไหน เราจะต้องปรึกษากันเสียก่อน

ท่าการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอคัดบทในท่านองนี้ขอแนะนำในที่ประชุมว่า เมื่อรัฐบาลยังข้องใจในเรื่องปัญหาการเงินและเกียรติยศในที่ต่าง ๆ ก็ดี เจ้าของญัตติจะมอบเรื่องนี้ให้รัฐบาลไปพิจารณาเสียก่อน แล้วเสนอเข้ามาใหม่ในเร็ว ๆ นี้ จะยอมหรือไม่ เมื่อรัฐบาลได้ตอบรับรองเรื่องเงินเด็ดขาดแล้ว จะเป็นทางสะดวกที่สมาชิกจะมาพิจารณาว่าจะควรรับหลักการหรือไม่

หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า ข้าพเจ้าชี้แจงความบางข้อในส่วนที่เกี่ยวกับข้อแถลงของเจ้าคุณรัฐมนตรีคลัง คือในข้อต้นที่ท่านอ้างถึงข้อบังคับที่ ๑๙ ว่าควรจะแก้ ข้าพเจ้าขอบอกว่าอย่าแก้เลย เพราะเหตุว่าถ้าแก้ข้อบังคับอันนี้แล้ว จะไม่มีใครเสนอพระราชบัญญัติได้เลย เพราะเหตุว่าไม่มีพระราชบัญญัติฉบับไหนที่ออกไปแล้ว จะไม่ต้องใช้เงินจนสักสตางค์เดียว อีกปัญหาหนึ่ง การเงินเป็นปัญหาสำคัญกันอยู่มากในเวลานี้ ในพระราชบัญญัตินี้มีเรื่องบอกว่าสมาคมอยู่ในความอุปการะ

ของรัฐบาล ในตอนหลังบอกว่าอุปการะของรัฐบาลคืออะไร ถ้าจะลงความในมาตรา ๓๗ นั้นแล้ว พระราชบัญญัตินี้ทั้งฉบับก็ไม่มีประโยชน์ แปลว่าราชบัณฑิตยสถานก็ตั้งไม่ได้ ส่วนที่ว่าควรจะปรึกษาหารือกับรัฐบาลเสียก่อน จึงมายื่น ข้อนี้ข้าพเจ้าเสียใจที่ไม่สามารถจะแถลงออกมาอย่างที่ข้าพเจ้าคิดได้ จึงขอไม่แถลง ซึ่งข้าพเจ้ามีเหตุผลที่จะแก้ตัวได้อย่างดีเหลือเกินที่เดียว แต่ไม่พูด ส่วนที่รัฐบาลจะขอรับเอาไปสำหรับข้าพเจ้าเองไม่ยินดียินร้ายอะไรนัก ไหนๆ พระราชบัญญัตินี้ก็ได้เสนอขึ้นมาแล้ว ก็อยากจะให้ตกลงรับหลักการแล้วส่งไปให้กรรมาธิการพิจารณา กรรมาธิการอาจจะไปทำความติดต่อกับรัฐบาลในเรื่องเงินได้ด้วยเหตุนี้จะตกลงอย่างไรสุดแล้วแต่ที่ประชุมจะเห็นสมควร ที่ยืนเข้ามาแล้วจะให้ถอน ก็รู้สึกว่าลำบากใจอยู่สักหน่อย

ร.อ. ทิพย์ ประสานสุข ร.น. กล่าวว่า ข้าพเจ้าเห็นว่าในเรื่องการตั้งราชบัณฑิตยสถานนี้ ยังไม่เป็นการสมควรสำหรับประเทศสยามเรา ในฐานะที่เรากำลังฝืดแค้นเช่นนี้ ในเวลานี้นัก เป็นทางที่ควรจะทำในเวลาข้างหน้า ในเมื่อฐานะการเงินของเราจะดีขึ้นแล้ว แล้วก็เวลานี้การศึกษาของเราก็ต่างกันอยู่มาก คนชั้นต่ำก็ต่ำเหลือเกิน ส่วนคนชั้นสูงก็สูงมากไป จนก้าวตามกันไม่ทัน ทางที่ดีเวลานี้กระทรวงทุกๆ กระทรวงก็ได้ส่งนักเรียนไปเรียนยังต่างประเทศเป็นอันมาก ถ้าหากว่า

รัฐมนตรีทุก ๆ กระทรวง จะจัดตั้งข้าราชการผู้ที่ไปศึกษามาจากต่างประเทศเป็นกรรมการ หรือผู้ที่ชำนาญจริง ๆ ทุก ๆ กระทรวง ขึ้นชุดหนึ่ง เพื่อจะได้ค้นคว้าตำหรับตำราสำหรับที่จะให้ความรู้แก่ประชาชนพลเมืองทั่วไป ก็จะตัดการเงินในเรื่องนี้ไปส่วนหนึ่ง นอกจากนั้นผู้ที่ได้รับการศึกษามาจากต่างประเทศ ก็จะได้มาช่วยกันร่วมกันแต่งตำหรับตำราขึ้นซึ่งแต่ก่อนนี้ไม่มี ถ้าหากว่าตั้งกรรมการชุดหนึ่ง ๆ ประจำทุก ๆ กระทรวงแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าพอจะทำไปได้ เพราะฉะนั้นในเรื่องร่างนี้ข้าพเจ้าเห็นว่ายังไม่เป็นการสมควรที่จะรับหลักการในขณะนี้

ขุนวรสิษฐ์ดรุณเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่า ข้อโต้เถียงกันในเรื่องเงิน ท่านสมาชิกผู้เสนอบอกว่า การที่จะใช้พระราชบัญญัตินี้ ไม่เกี่ยวด้วยเงินแล้วท่านผู้เป็นประธานก็บอกว่า ไม่เกี่ยวด้วยเงิน แต่ท่านรัฐมนตรีชี้แจงว่า เกี่ยวด้วยเรื่องเงินมาก ๆ เกือบแสนแล้วทีนี้สมาชิกผู้นั้นกลับกล่าวว่า ไม่มีพระราชบัญญัติใด ๆ ที่จะไม่ต้องใช้เงินเลย ดูมันกลับไปกลับมา ความจริงมันเป็นอย่างไรกัน

ท่าการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า เราจะว่าอย่างไร

ขุนวรสิษฐ์ดรุณเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่า ต่อไปนี้จะขอความเห็นว่าควรจะรับหรือไม่รับ เพราะเหตุว่าเราแน่ใจตามที่ท่านรัฐมนตรีกล่าวแล้วว่าต้องใช้เงินแน่ ทั้งเจ้าของญัตติเองก็บอกว่าไม่มีพระราชบัญญัติใด ๆ ที่จะไม่ต้องใช้เงิน คือข้าพเจ้าอยาก

จะกล่าวว่าอย่างนี้ การศึกษาชั้นประถมศึกษานั้น ข้าพเจ้าขอเรียกว่า การจัดการศึกษาพื้นหรือราก การจัดการศึกษาอย่างราชบัณฑิตยสถาน อย่างที่กล่าวนี้ ข้าพเจ้าอยากจะกล่าวว่า เป็นการศึกษาชั้นยอด ข้าพเจ้าไม่ค้านเลยว่าไม่ดี ดีแท้ๆแต่ว่า การศึกษาชั้นรากบกพร่องอยู่แล้ว ต่างคนก็ต่างโอดครวญด้วยประการต่างๆ ว่าไม่มีเงิน ท่านทั้งหลายทราบหรือไม่ว่า เวลานี้กฎหมายบังคับให้เขานั่งพับเพียบอยู่วันยังค่ำ เราต้องเอาเงินไปจับจ่ายใช้สอยสร้างโต๊ะเรียนให้เด็กนั่งจึงจะถูกต้อง ควรจะเอาเงินไปทุ่มเทในกระทรวงธรรมการจัดการศึกษาให้เป็นศูนย์กลางให้แก่ราษฎรจะดีกว่า ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าไม่ควรรับร่างนี้ไว้ที่เดียว สำหรับวัดก็ดี ยังเป็นภัยแก่เด็กที่เล่าเรียนอยู่ เพราะอะไร เพราะแสงแดดส่องกล้าที่สุด ทำให้สายตาเด็กเสีย เวลาฝนตก ฝนก็สาดเข้าไปเลย ไม่ได้เรียนในวันนั้น เลยเป็นภัยแก่เด็กทั้งนั้น การประถมศึกษาจึงต้องการเงินใช้จ่ายอยู่มากที่เดียว ข้าพเจ้าเข้าใจว่า ฝ่ายผู้ที่ยกญัตติมานั้น เข้าใจว่าคงจะไม่ได้มองดูดงไปข้างล่าง คงไปมองดูชั้นสูง เพราะเหตุว่า ชั้นสูงเรายังไม่มี เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่า ไม่ควรจะรับหลักการนี้ไว้ ควรจะเอาเงินนี้ไปใช้จ่ายในเรื่องพระราชบัญญัติประถมศึกษาให้เขาได้เล่าเรียนสะดวก ให้ครูมีความรู้จริงๆ ให้มีสถานที่เล่าเรียนสุขสบาย เหล่านี้เป็นต้น

นายมนูญ บริสุทธิ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี กล่าวว่า ข้าพเจ้าเห็นพ้องด้วยสมาชิกที่อภิปรายเมื่อกี้นี้ และว่าไม่เห็นด้วยที่จะรับหลักการของพระราชบัญญัติที่สมาชิกที่เสนอนั้น เพราะเหตุว่าเวลานี้บ้านเมืองเราผิดเคือง ซึ่งผู้เสนอว่าไม่เกี่ยวกับงบประมาณนั้น ข้าพเจ้ายังสงสัย เพราะในจดหมายของท่านเองที่เสนอต่อท่านประธานก็ว่าเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ ก็เมื่อผู้เสนอยังอ้างถึงเรื่องงบประมาณแล้ว ข้าพเจ้ายังสงสัย เพราะฉะนั้นไม่ควรรับหลักการอันนี้

หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า ในปัญหาที่เราโต้เถียงกันในเวลานี้ ถ้าพูดถึงหลักการของพระราชบัญญัตินี้ว่าดีหรือไม่ดี ควรตั้งหรือไม่ควรตั้ง ข้าพเจ้าเข้าใจว่าสมาชิกทั้งหลายเห็นพ้องกันว่าเป็นการสมควร แต่ปัญหาขัดข้องของเราอยู่ในเรื่องเงิน ซึ่งข้าพเจ้าเองก็ได้แถลงว่าเรื่องเงินไม่สำคัญ เพราะเหตุว่า ถ้าหากว่าจะให้ตัดเรื่องเงินออกจากพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมด ข้าพเจ้าก็ยอม แต่ขออย่างเดียวว่า ขอให้ตั้งราชบัณฑิตยสถานได้ จะอยู่อย่างไรก็เอา เพื่อเป็นที่พอใจของรัฐมนตรีว่าการคลัง มาตรา ๓๖ ข้อ ๒ ยินดีตัดออก และมาตรา ๓๗ อนุมาตรา ๒ ก็ยินดีตัดออก แล้วขอให้รับหลักการในพระราชบัญญัตินี้ พวกที่เราจะเอาเขามาตั้งเป็นนักปราชญ์ นักปราชญ์ตั้งสามารถอดตายได้ ถ้ารัฐบาลไม่ให้เลยก็อยู่ได้ ถ้าขัดข้องเรื่องเงินแล้ว ข้าพเจ้าสมัครที่จะให้ตัดที่เกี่ยวกับเรื่องเงินออก แต่ว่าหลักการสำคัญนั้นอยู่ที่ราชบัณฑิตยสถาน ไม่ใช่เรื่องเงิน

ขุนสุคนธวิทศึกษากร ผู้แทนราษฎรจังหวัดสมุทรสาคร กล่าวว่า ความจริงที่ผู้เสนอปรารภถึงหลักการก็น่าเห็นใจว่า ผู้เสนอมีความปรารถนาดี และตั้งใจดีต่อประเทศจริงๆ แต่ข้าพเจ้าคิดว่า นี่เป็นพระราชบัญญัติ ไม่ใช่งานที่สมาชิกจะจัดการได้เอง รัฐบาลยังข้องใจอยู่ รัฐบาลจะต้องเป็นผู้จัด ไม่ใช่สมาชิกเป็นผู้จัด ข้าพเจ้าคิดว่าผู้เสนอจะถึงหลักการเสีย อนึ่งในข้อรับรองของสมาชิกที่ว่า ถ้าหากว่าสามารถทำได้โดยไม่ได้รับเงินแล้ว ควรจะได้รวบรวมพวกนักปราชญ์ที่ไม่ต้องใช้เงินเลย ยอมอดตายจริงๆ มาเสนอรายชื่อเสียก่อน พวกข้าพเจ้าทั้งหลายจึงจะได้ยอมรับหลักการนั้น

ร.อ. ทองหล่อ ชำหิรัญ ร.น. กล่าวว่า ในเรื่องนี้เห็นว่าเกี่ยวกับเรื่องเงินแน่ๆ ข้าพเจ้าจะยกแต่เพียงบางข้อให้เห็น ในรายการนี้จะเพาะฟิสิคส์ เมแคนิกซ์ และวิทยาศาสตร์ จะต้องใช้เงินมาก จะต้องหาเครื่องมือเครื่องใช้ประกอบการรีเซอร์ช (Research) นั้น ถ้าไม่มีเครื่องใช้แล้ว เราจะรีเซอร์ช (Research) อะไรไม่ได้ ผู้นั้นก็ต้องร้องว่าข้าพเจ้าไม่มีเครื่องใช้แล้วข้าพเจ้าจะรีเซอร์ช (Research) จะทำอะไรได้ ข้อนี้เกี่ยวด้วยเรื่องเงินมาก ข้าพเจ้าเห็นว่าสมควรแล้วที่ได้อภิปรายกันมามากมาย ความข้องใจอยู่ในเรื่องเงิน เพราะฉะนั้นขอให้ลงมติกันได้เสียที

นายมงคล รัตนวิจิตร รับรอง

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอโอกาสแถลงถึงประวัติแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ คือเมื่อข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม เมื่อได้มาถึงราชบัณฑิตยสภานั้น ในคณะกรรมาธิการได้วินิจฉัยกันว่าราชบัณฑิตยสภาที่ทำตามรูปปัจจุบันนี้ เป็นไปในทำนองดังผู้ที่เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ได้แถลงมาแล้ว กล่าวคือ เราทำที่เบื้องต้นให้เหมือนกับที่เสนอมานั้น แต่หากว่าการกระทำนั้น เรากระทำไปอีกคนละอย่าง เพราะฉะนั้นจึงได้มีความคิดว่า ราชบัณฑิตยสภานั้น เราไม่กล่าวถึงในพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม ให้หมดสภาพไป และแทนที่นั้นเรามีสถานหรือจะเรียกว่าราชบัณฑิตยสถานก็ตามใจ สุดแล้วแต่จะเรียกชื่อ และการที่จะให้คนมาฝึกฝนหรือค้นคว้าในที่นั้น ข้าพเจ้าได้แสดงความเห็นกับผู้ที่ร่างไว้เป็นหนักหนาว่า การที่จะให้มีผู้ฝึกฝนคนในเรื่องนั้น ไม่ใช่ว่าผู้ที่สำเร็จจากมหาวิทยาลัยแล้วจะไม่ต้องเรียน หมายความว่าการฝึกฝนคนหรือการศึกษานั้นไม่มีที่สิ้นสุด จนกระทั่งแม้ว่าเราจะตายลงไปแล้วก็ตาม เราก็ย่อมทราบได้ว่าความรู้นั้นหาสิ้นสุดไม่ เราจำเป็นจะต้องค้นคว้าอยู่เสมอ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว เมื่อได้ออกพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมขึ้นมา เราก็ไม่มีราชบัณฑิตยสภา ต่อมาก็ได้ปรารภว่า การที่จะให้มีสภาหรือสถาน

ที่ขึ้นใหม่เช่นนี้ จะต้องมีพระราชบัญญัติขึ้น จึงขอแรงทางหลวงวิจิตร ฯ ว่า ช่วยร่างเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี เมื่อหลวงวิจิตร ฯ ได้ร่างเสร็จแล้ว ความประสงค์เดิมก็จะเสนอคณะรัฐมนตรีเหมือนกัน แต่หากว่าตอนเปิดสมัยประชุมนี้ เมื่อไม่กี่สัปดาห์มานี้ ก็ปรากฏว่าทางคณะรัฐมนตรีได้มีการประชุมกันมากมาย ก็ตกลงกันว่าอย่างนี้ คือให้หลวงวิจิตร ฯ ไปตกลงกับท่านรัฐมนตรีคลัง รัฐมนตรีกระทรวงธรรมการ เพื่อรับงานไว้ ถ้าหากว่ารัฐมนตรีตกลงแล้ว ก็ให้เสนอในนามของหลวงวิจิตรเอง ปัญหาเรื่องเงินนั้น ข้าพเจ้าได้พิจารณาเหมือนกัน ข้าพเจ้าได้ร่างไว้ตั้งแต่ตอนต้นว่าเรื่องเงินนั้นเกิดปัญหาได้ จำเป็นจะต้องใช้จ่าย ข้อนี้ข้าพเจ้าไม่เถียง และได้กำชับไว้ว่า การเงินนั้นเราจะต้องกล่าวไว้ให้เพียงเป็นช่องทางเท่านั้น รัฐบาลจะให้ก็ได้ ไม่ให้ก็ได้ ส่วนใจความสำคัญนั้น เราอยากจะให้มีราชบัณฑิตยสถาน ความจริงก็คงได้ไปปรึกษาท่านรัฐมนตรีบางท่าน ในขั้นแรกก็ให้ผู้เสนอนี้เสนอเอง แล้วขอให้ท่านรัฐมนตรีกระทรวงคลัง ท่านรัฐมนตรีกระทรวงธรรมการเป็นผู้รับรอง แล้วในกาลต่อ ๆ มาข้าพเจ้าไม่ทราบละเอียดและมาในบัดนี้ผู้เสนอก็ได้เสนอขึ้นมา แต่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ข้าพเจ้าก็เห็นใจสมาชิกทั้งหลายเหมือนกัน เพราะหากว่าบทบัญญัตินั้นเกี่ยวกับที่รัฐบาลจะต้องใช้เงินมากมายแล้ว ก็ไม่ควรที่เราจะได้นำเงินมาทุ่มเทไปในทางนี้ ข้าพเจ้าก็เห็นใจ แต่ว่าตามที่ได้เสนอมา

ความประสงค์อันใหญ่ ความประสงค์อันแท้จริง อยากจะให้มีราช บัณฑิตยสถานการทำไม่ใช่ว่าจะข้ามหน้ารัฐมนตรีไปก็หามิได้ ผู้เสนอก็คงจะนำเรื่องนี้ไปปรึกษา หรือเรียนให้ท่านทราบเหมือนกัน

หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า ข้าพเจ้าไม่อยากจะพูด แต่เมื่อคุณหลวงประดิษฐ ฯ ได้กล่าวพอที่จะพูดแล้ว ข้าพเจ้าก็ขอแถลงต่อไปในการร่างพระราชบัญญัตินี้ ข้าพเจ้าไม่ได้ร่างตามความพอใจ ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของตนมิได้ ไม่ใช่เพื่อกรมศิลปากรที่ข้าพเจ้ารักษาการในตำแหน่งอธิบดีอยู่ พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นของกลาง เป็นของชาติ ซึ่งจะเห็นได้จากพระราชบัญญัตินี้ว่าให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาพระราชบัญญัติ การที่ข้าพเจ้าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพราะได้รับคำสั่งจากคณะกรรมาธิการผู้ปรับปรุงระเบียบข้าราชการพลเรือน คณะกรรมาธิการปรับปรุงระเบียบข้าราชการพลเรือนนั้น เป็นคณะกรรมการซึ่งรัฐบาลตั้งแล้ว ใครใช้ให้ข้าพเจ้าร่าง ก็รัฐบาลใช้ เมื่อเวลาที่ร่างขึ้นมาแล้ว ในชั้นแรกก็คิดว่าจะเสนอต่อคณะรัฐมนตรี แล้วก็มาตกลงกันว่า ถ้าเสนอต่อคณะรัฐมนตรีแล้วอาจจะช้า คิดกันว่าไหน ๆ สภา ฯ ของเราก็ได้ตั้งขึ้นใหม่ การตั้งราชบัณฑิตยสถานเป็นของที่โก้ ริเชอร์ลิเยอร์ (Richelieu) ที่มีชื่ออยู่ในเวลานี้ ก็เพราะแกตั้งราชบัณฑิตยสถานเข้าไว้ ความคิดนี้เป็นความคิดของหลวงประดิษฐ ฯ ว่าอย่าเลยเราให้ชื่อเสียงของสภา ฯ สักที เกิดว่าสภา ฯ นี้ให้กำเนิดในการตั้ง

ราชบัณฑิตยสถานซึ่งโลกได้นับถือกันแล้ว เอามาให้สภาฯ สำหรับจะให้สภาฯ ได้รับเกียรติยศอย่างยิ่งว่า สภาฯ นี้ได้เป็นผู้ก่อร่างก่อฐานของราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศ แก่กุลบุตรไปจนชั่วกัลปาวสาน ข้าพเจ้าทำสำหรับให้เป็นเกียรติยศแก่สภาฯ แล้วสภาฯ จะไม่เอา ครานี้มาถึงปัญหาที่ว่าข้าพเจ้าได้ปรึกษารัฐมนตรีหรือเปล่า ข้าพเจ้าขอแถลงว่า พระราชบัญญัติฉะบับนี้ ในชั้นแรกคิดว่าจะให้มีผู้รับรอง คือ ๑. เจ้าคุณพหลฯ ๒. เจ้าคุณศรีธรรมาธิเบศ ๓. พระสารสาสน์ประพันธ์ แต่พระสารสาสน์ประพันธ์ไม่ใช่สมาชิกในสภาฯ พระสารสาสน์ฯ ก็แนะนำข้าพเจ้าว่าไหน ๆ ก็จะเป็นไพรเวทบิล (Priwate Bill) ก็หาสมาชิกรับรองก็แล้วกัน ข้าพเจ้าก็ทำตาม แล้วพอมาถึงสมาชิกก็ไม่เอา เจ้าคุณรัฐมนตรีคงจะว่าไม่ได้ปรึกษารัฐบาลแล้วจะให้ข้าพเจ้าทำอย่างไร

นายสนิท เจริญรัฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า ตามที่ได้อภิปรายกันมาเมื่อตะกี้นี้ ข้าพเจ้าได้ฟังเสียงทางฝ่ายคณะรัฐบาลแล้ว ยังรู้สึกสงสัยบางประการว่า ในการที่เราจะทำให้ราชบัณฑิตยสภา ซึ่งตายไปแล้วนั้นกลับมีชีวิตใหม่ โดยออกพระราชบัญญัตินั้น ทางรัฐบาลมีความเห็นแน่นอนว่าเป็นประการใด จะเป็นการชอบหรือไม่ ที่เราจะสร้างนักรัฐขึ้นในกรุงสยาม ปัญหาเรื่องนี้เกี่ยว

กับการศึกษาทั้งนั้น ท่านสมาชิกอภิปรายเมื่อกันส่วนมากว่า บางอย่างโต้เถียงกันในประเด็นที่ว่า ประเทศสยามเราผิดแค้น จะจัดการศึกษาให้หนักไปในทางปริมาณหรือคุณภาพ ท่านสมาชิกเมื่อกันกล่าวว่า แทนที่เราจะเอาเงินไปสร้างราชบัณฑิตยสถาน เราเอาเงินไปบำรุงโรงเรียนประชาบาลดีกว่า ข้าพเจ้ามีความสงสัยอยู่ว่า ในการที่เราจะบำรุงการศึกษาของประเทศหนักไปในทางปริมาณอย่างเดียวนั้น จะให้ผลดีแก่ประเทศเพียงไร ข้าพเจ้าได้มองย้อนหลังไปในทางประวัติศาสตร์ของกรุงสยามจนกระทั่งบัดนี้ ข้าพเจ้ารู้สึกว่า ตั้งแต่เราเริ่มการศึกษามา เราเริ่มต้นในทางปริมาณ คือ แควนติตี (Qvantity) มาในบัดนี้ก็ได้ผลดีดอก แต่เราจะไม่คิดกันบ้างเลยเทียวหรือว่า เราจะไม่หาทางจัดการศึกษาให้มีคุณภาพให้หนักยิ่งๆขึ้นไปกว่านี้ การสร้างเรือนนั้น ไม่ใช่ว่าเราจะสร้างจากพื้นดินไปทุกอย่างเมื่อไร เราจะสร้างเสาสร้างพื้น เราจะตีฝา แล้วจะเอาอะไรมาซ่อมแซม เราเกรงว่าการศึกษาสูงกับต่ำกว่ากันมากๆ เราจะดึงกันไปตายเสียมากเปล่าๆ เพราะว่าเรื่องราชบัณฑิตยสถาน ไม่ใช่เรื่องจูงการศึกษาขั้นต่ำให้ดิ่งตามไปสู่ฝ่ายสูงมากๆดอก เป็นเรื่องที่เราจะสร้างนักรู้ ผู้ที่สามารถควรเป็นนักประดิษฐ์คิดกว่า สำหรับที่จะเผยแผ่ความรู้อบรมประชาชนพลเมือง ซึ่งได้รับการศึกษาขั้นกลางมาแล้ว ให้ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นผู้นำประเทศเรา เราสร้างนักรู้เราสร้างคนสามารถ ข้าพเจ้านึกว่าในประเทศเรา นัก

ประดิษฐ์เกือบจะกล่าวได้ว่า ยังไม่มีเลย หรือมีก็น้อยเต็มที เพราะเหตุว่าเราขาดนักค้นคว้าหรืออะไรต่าง ๆ ซึ่งเราไม่มีโอกาสได้ทำ เหมือนอย่างต่างประเทศเขา สินค้าแปลก ๆ ก็ไม่ได้คิดอะไรขึ้น เพราะเหตุการศึกษาชั้นยอดชั้นค้นคว้าอะไรต่าง ๆ เรายังไม่มี ที่รัฐบาลท่านอ้างว่าเกี่ยวกับการเงินของแผ่นดินนั้นก็จริงอยู่ แต่ว่าในความนั้น ข้าพเจ้ายังสงสัยว่า การที่ท่านสมาชิกมีความเห็นว่า เราควรจะสร้างสิ่งซึ่งจะสร้างนักรู้และคนสามารถขึ้นในบ้านเมืองในขณะนั้นนั้น ฝ่ายรัฐบาลจะมีความเห็นชอบด้วยหรือไม่ ข้าพเจ้าอยากจะทราบในที่นี้

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า เรื่องนี้รัฐบาลยังไม่รู้ คือไม่ได้เอามาปรึกษาหารือ แล้วก็แผ่นส่งมา เพราะฉะนั้น ถ้าว่ารัฐบาลได้รู้แล้ว รัฐบาลก็คงจะไม่ขัดข้องอย่างใด รัฐบาลได้บอกแล้วว่า รัฐบาลไม่ได้ห้ามหวง ที่จะรับหลักการ แต่ว่ารัฐบาลขอสงวนสิทธิ์ในมาตรา ๓๗ ในเรื่องเกี่ยวกับการเงิน เพราะฉะนั้นเรื่องที่จะรับหลักการนั้น รัฐบาลพอใจ เพราะฉะนั้นถึงได้บอกว่า จะรับหลักการก็ได้ แต่ว่าขอสงวนมาตรา ๓๗ ไว้แล้วข้าพเจ้าขออีกทีว่า เรื่องขาดสามัคคีข้อนี้ ไม่ชอบเลยเป็นอันขาด เพราะฉะนั้น อยากจะให้เรากลมเกลียวกัน ขออย่าให้เอาเรื่องขายหน้าเข้ามาขยายอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเรื่องเหล่านี้ขอเสียที ขออย่าให้มี

นายตะเมียด หงส์ประภาส ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กล่าวว่า สำหรับในเรื่องนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่จำเป็นเลย ที่เราจะคำนึงถึงการเงิน เพราะเป็นแต่เพียงหลักการที่สมาชิกผู้หนึ่งร่างขึ้นมา เรายังจะต้องตั้งกรรมาธิการไปพิจารณาขึ้นอีกชุดหนึ่ง เพราะเราอาจจะไม่ให้เงินหรือเราอาจเปลี่ยนแปลงข้อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเงินก็ได้ เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า การเงินนั้นไม่เกี่ยวกับหลักการอะไรเลย ขอให้ท่านดูไปอีกในมาตรา ๗ ซึ่งเราแบ่งเป็นว่า ในวิชาต่าง ๆ แล้วในมาตรา ๖ ค้นคว้าเพื่อเผยแผ่ ท่านคงจะได้เห็นและทราบได้ดีว่า ท่านดูวิชาต่าง ๆ เหล่านี้แล้ว ที่เราจะไปเลือกปราชญ์ผู้ทรงความรู้ต่าง ๆ เราก็จะต้องไปเลือกเอาผู้ที่มีหน้าที่ในทางนั้นอยู่แล้ว เป็นต้นว่าในทางวิทยาศาสตร์ ดาราศาสตร์ พฤกษศาสตร์ เราจะต้องไปเลือกเอาผู้ที่มีเงินเดือนกินคือ มีเงินเดือนของรัฐบาล ได้เคยทำหน้าที่นั้นมาแล้ว นอกจากในทางปรัชญา ในทางพระศาสนาเกี่ยวกับหัวคิดของผู้ที่เราจะต้องตั้งเป็นปราชญ์หรือบัณฑิตย์นั้นต่างหาก เพราะฉะนั้นถึงแม้ว่าหากจะมีเกี่ยวกับการเงินนั้น ข้าพเจ้าก็คิดว่าน้อยเต็มที่ เพราะเราไม่ใช่จะไปตั้งเป็นสถานที่หนึ่งสำหรับฉะเพาะบุคคลไป เช่นสมมุติว่าบัณฑิตย์แผนกศาสนาก็ไปตั้งตำหรับตำราหรือไปค้นคว้าอีกต่างหากเป็นส่วนตัวเช่นนั้นที่เดียว ข้าพเจ้าเข้าใจว่าในทางวิชาต่าง ๆ มีชีววิทยา หรือดาราศาสตร์ ผู้ที่สอนอยู่เสมอเขาได้แยกธาตุ ได้แลเห็นข้อต่าง ๆ แล้ว ถ้าหากว่าเรา

ไม่มีราชบัณฑิตยสถาน ก็เขาเก็บความรู้นั้นอยู่ในตัวเขานั่นเอง ถ้าหากว่าเราตั้งราชบัณฑิตยสถานขึ้นแล้ว สิ่งที่เราค้นคว้ามาได้ เขาก็คงเผยแพร่ให้ผู้อื่นเห็น เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าไม่เกี่ยวกับการเงิน

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า บัดนี้ได้มีสมาชิกเสนอให้ลงมติว่าเราควรจะรับหลักการหรือไม่ มีผู้รับรองถูกต้องแล้ว แล้วได้มีผู้ขออนุญาตอภิปรายเพิ่มเติมคัดค้าน ข้าพเจ้าก็ได้อนุญาตไปหลายคนแล้ว จึงอยากจะทราบว่า จะลงมติกันได้หรือยัง ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะลงมติได้ ในเรื่องว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการ เห็นว่าลงมติได้ โปรดยกมือขึ้น

ที่ประชุมส่วนมากเห็นว่าให้ลงมติได้

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ท่านผู้ใดเห็นว่าควรรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ไว้ โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกส่วนมากเห็นว่าควรรับหลักการ

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า เป็นอันว่ารับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ไว้พิจารณาต่อไป ทีนี้ปัญหาว่าเราควรจะส่งให้กรรมาธิการที่ตั้งไว้ประจำ หรือจะตั้งกรรมาธิการวิสามัญพิจารณา

นายมังกร สามเสน กล่าวว่า ในเรื่องนี้เมื่อรัฐบาลได้ขอลงมติในการเงินไว้แล้ว ก็ควรจะตั้งกรรมาธิการพิเศษขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณา และเชิญให้รัฐมนตรีว่าการคลังเข้ามาเป็นกรรมาธิการด้วย

ด. เทียม ศรีพิธิรัฐ รับรอง

หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า ในคำขอของข้าพเจ้าขอให้ตั้งกรรมาธิการ ๕ คน คือ ๑. หม่อมเจ้าวรรณ ฯ ๒. หลวงประดิษฐ ฯ ๓. พระสารสาสน์ประพันธ์ ๔. หลวงคหกรรม ฯ ๕. พระเรี่ยม ฯ ถ้าที่ประชุมเห็นควรแก้ไขหรือเติมใครอีก ก็สุดแต่เห็นสมควร ข้าพเจ้าก็ไม่ขัดข้อง

ท่าการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ท่านผู้ใดเห็นควรตั้งกรรมาธิการวิสามัญโปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือพร้อมเพรียงกัน เป็นอันว่าตั้งกรรมาธิการวิสามัญ

ท่าการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ท่านผู้ใดเห็นว่ายังควรจะเพิ่มเติมสมาชิกหรือผู้อื่นอีกบ้าง ให้เพิ่มเติมมา

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ข้าพเจ้าคิดจะแถลงในวันนี้เหมือนกัน คืองบประมาณที่ได้รับไปทำ ว่าจะทำใน ๗ วันนั้นทำไม่ทัน สำหรับกรรมาธิการนี้ก็ขอถอน เพราะว่าติดหลายกรรมาธิการที่สภา ฯ ได้ตั้งไว้

ท่าการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอแนะนำอีกอย่างเพื่อตัดความให้สั้นเข้า ที่ประชุมนี้จะต้องการกรรมาธิการสักกี่นายกำหนดมาเสียก่อน

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่า ข้าพเจ้าเห็นว่า ๕ นายก็พอแล้ว ตามที่หลวงวิจิตร ฯ เสนอ

ร.ต. ถัด รัตนพันธุ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุง กล่าวว่า ข้าพเจ้าเห็นว่าควรจะเป็น ๙ นาย เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญเกี่ยวกับหลักวิชา

ต. เทียม ศรีพิสิฐ กับ ร.ท. ทองดำ คล้ายโยภาส รับรอง

นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดธนบุรี กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอเสนอ ๗ นาย ก็พอแล้ว

นายมงคล รัตนวิจิตร กับ นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ รับรอง

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ข้าพเจ้าจะได้โวตในจำนวน ๓ จำนวนนี้เสียก่อน ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะตั้ง ๗ นาย คือก่อนหลังตามที่มีผู้เสนอญัตติ โปรดยกมือขึ้น

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า เราต้องโวตเป็นอัน ๆ คือ ๗, ๙, ๕, ถ้าไปโวตอย่างนั้น ๒ มารวมต้องมากกว่า ๑ แน่ ๆ ๒ มากกว่า ๑ ไม่ใช่ ๑ มากกว่า ๒ เพราะฉะนั้นต้องโวตเป็น ๗, ๙, ๕,

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ตามหลักโวตควรจะโวตเป็นอย่าง ๆ ไป แต่ว่าอาจจะตัดได้เหมือนกัน ถ้าไม่ยอมก็ค้านมา ประธานก็ยอมรับโวตเป็นหลัก ๆ ไป เพราะฉะนั้นเมื่อข้อนี้มีจำนวนที่โวตว่าควรจะตั้ง ๗ นายแล้ว ส่วนผู้ที่ไม่เห็นด้วยขออีกที ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย ๗ นาย โปรดยกมือขึ้น

ด. ยู่เกี๋ยง ท่องดงยา ผู้แทนราษฎรจังหวัดกาญจนบุรี กล่าวว่า เมื่อท่านประธานตั้งปัญหาว่า ๗ นาย เมื่อโวตแล้วก็ตกไป

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ถูกแล้ว ที่นี้ก็โวต ๙ ต่อไป

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดชุมพร กล่าวว่า ขอได้โปรดโวตใหม่อีกที ขอให้โวต ๕, ๗, ๙, ตามลำดับไป

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะโวตรวมเสียทีเดียวคือ ๕ ยกมือครั้งหนึ่ง ๗ ยกมือครั้งหนึ่ง ๙ ยกมือครั้งหนึ่ง ท่านผู้ใดเห็นว่าอย่างนน

สมาชิกเห็นด้วยเป็นส่วนมาก เป็นอันว่าเอาตามนั้น

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า เอาใหม่ก็ดี

ขุนสมาหารหิตะคดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวว่า ข้าพเจ้ามีความเห็นอย่างหนึ่ง แต่ว่าที่เดือนไปนี้จะผิดหรือถูกก็ขอหารือที่ประชุมด้วย การโวตที่มีลักษณะเช่นนี้ เพื่อจะให้เป็นการยุติธรรม น่าจะโวตอย่างนี้ คือโวต ๙ เสียก่อน แล้วไปโวต ๕ อีกที ถ้าเมื่อ ๙ แพ้ ๕ ๙ อาจจะมาสู้ ๗ ได้อีกหนหนึ่ง เพราะฉะนั้นขอให้ตั้งปัญหาอย่างนี้ ถ้าหากว่าที่ประชุมไม่เห็นด้วยก็แล้วแต่

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ที่ประชุมได้ลงมติแล้วให้โวตเป็นอย่าง ๆ นั่ง, ท่านผู้ใดเห็นว่าควรให้มีกรรมาธิการ ๗ นาย

หรือท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะมี ๙ นาย หรือท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะมี ๕ นาย โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกที่เห็นว่าควรจะมีกรรมาธิการ ๕ นาย มีจำนวนมากกว่า เป็นอันว่าให้มีกรรมาธิการ ๕ นาย

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ตามจำนวนที่ผู้เสนอไว้ ๕ นาย แต่ว่าขอถอนเสียหนึ่งนายแล้ว ท่านผู้ใดจะเพิ่มใคร

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดชุมพร กล่าวว่า ขอเสนอ พระยาสารคาม ฯ

พระพินิจชนากร รับรอง

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่า ขอเสนอเจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพราะเกี่ยวกับเรื่องการเงินด้วย

ขุนพิเคราะห์คดี กับ ขุนเสนาสัตย์ รับรอง

น.อ. พระเรืองวิรัชชพากย์ ร.น. กล่าวว่า ในจำนวนกรรมาธิการ ๕ นาย ที่เสนอมานี้ มีแต่คุณหลวงประดิษฐ ฯ ที่ขอถอน โดยอ้างเหตุผลว่า ข้าพเจ้าก็เห็นใจด้วย เพราะท่านมีงานมาก แต่ข้าพเจ้าอยากจะขอคุณหลวงประดิษฐ ฯ ให้เห็นใจพวกเราด้วย ที่จะต้องเป็นกรรมาธิการในที่นี้ เท่าที่ได้ร่วมงานมาแล้วในบางโอกาส ข้าพเจ้ารู้สึกว่า ถ้ามี

คุณหลวงประดิษฐ ฯ นั่งอยู่ด้วยก็เป็นที่อุ่นใจในการปรึกษาต่าง ๆ อีกประการหนึ่งในโครงการณ์นี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของโครงการณ์ใหญ่ที่คุณหลวงประดิษฐ ฯ ได้ทำมาแล้ว ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอวิงวอนว่าขอให้คุณหลวงประดิษฐ ฯ รับหน้าที่เป็นกรรมาธิการด้วย แต่มิใช่ว่าจะไม่มีคนอื่นดีกว่า อาจจะมีก็ได้ แต่ว่าข้าพเจ้าไม่สมัครเลือก ถ้าคุณหลวงประดิษฐ ฯ จะยอมถอนการที่จะไม่ยอมรับตำแหน่งนี้ ข้าพเจ้าและกรรมาธิการอื่น ๆ อีก ๔ นายนี้คงจะยินดีและร่วมกับข้าพเจ้าด้วยที่จะขอ

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ข้าพเจ้าเป็นหลายกรรมาธิการจริง ๆ อย่างงบประมาณที่กะ ๗ วันนั้นไม่พอ ข้าพเจ้าทำงานทั้งเช้าและบ่ายตลอดถึงเย็นด้วย เต็มใจจริง ๆ ที่จะรับใช้สภา ฯ แต่งานสำคัญยิ่งคืองบประมาณ ซึ่งทางกรรมาธิการงบประมาณก็อ้างเหตุอย่างคุณพระเรียม ฯ ว่า ข้าพเจ้าจำเป็น เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงขอถอนจากกรรมาธิการนี้ เพราะเหตุอย่างที่คุณพระเรียม ฯ ว่า ท่านหรือท่านผู้อื่นก็มีความสามารถดียิ่งกว่าข้าพเจ้าเสียอีก เพราะว่าท่านเองก็เคยไปอยู่ในประเทศฝรั่งเศสและประเทศที่มีราชบัณฑิตยสถาน มานานยิ่งกว่าข้าพเจ้า สำหรับข้าพเจ้าอยากจะรับใช้งานที่ด่วน ที่ต้องรีบทำให้เสร็จโดยเร็วไว ข้าพเจ้าขอขอบคุณที่ได้ให้เกียรติยศแก่ข้าพเจ้า

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า ที่จริงข้าพเจ้าไม่มีความรังเกียจ แต่ว่าเวลานี้เป็นเวลาที่ทำงบประมาณ ข้าพเจ้าต้องประจำอยู่

ตอบคำถามทุกวัน วันอาทิตย์ก็ต้องมาตอบ เพราะฉะนั้นไม่มีเวลาที่จะไปทำสองอย่างได้ และนอกจากนั้นยังต้องสั่งการงานเกี่ยวกับการต่างอีกด้วย

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ ทรงกล่าวว่า ข้าพเจ้าก็ต้องขอถอนตัวในที่นี้เพราะเหตุอย่างเดียวกับหลวงประดิษฐ์ ฯ และอีกประการหนึ่งข้าพเจ้าได้ตรวจร่างพระราชบัญญัตินี้แล้ว เห็นว่าข้อที่เป็นปัญหามากก็เกี่ยวด้วยเรื่องเงิน ซึ่งข้าพเจ้าจะทำประโยชน์อะไรไม่ได้มากนัก ถ้าเกี่ยวกับในเชิงร่างแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้าอาจจะทำประโยชน์ได้ ปัญหาที่จะโต้เถียงกันมากก็เป็นปัญหาเรื่องเงินมากกว่า เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอถอนตัว เพราะเป็นกรรมาธิการหลายคณะ

เลขาธิการสภา ฯ อ่านรายชื่อที่เหลืออยู่มี พระสารสาส์น ฯ พระเรียม ฯ หลวงคหกรรม ฯ พระยาสารคาม ฯ

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า มี ๔ นายยังขาดอีก ๓ นาย

ร.ต.ถัด รัตนพันธุ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุง กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอเสนอพระราชธรรมนิเทศ

พ.ต.หลวงรณสิทธิพิชัย รับรอง

นายมังกร สามเสน กล่าวว่า ในการที่ท่านรัฐมนตรีคลังขอถอนตัวออก ถ้าว่าท่านถอนออกแล้ว ปัญหาในการเงินก็จะไม่สิ้นสุดลงไปได้ ถ้าคณะกรรมาธิการตกลงกันไปอย่างไร รัฐมนตรีคลังก็อาจจะคัดค้านได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรจะถอนตัวในที่นี้ เพราะเกี่ยวกับการเงิน

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า เรื่องการเงิน ที่จริงข้าพเจ้าไม่อยากจะให้เข้าใจผิดเลย ในเรื่องหลักการข้าพเจ้าไม่ได้ขัดข้องอะไรมิได้ ข้าพเจ้าข้องใจที่ว่าคณะรัฐมนตรี อย่างที่เจ้าคุณนายก ฯ ว่าส่วนรวมยังไม่ได้ตรวจดู หลักการมาตรา ๓๗ ทั้งหมดเกี่ยวกับเรื่องเงินตามที่ระบุนั้น เพราะฉะนั้นมาตรา ๓๗ นั้น ข้าพเจ้าจะนั่งด้วยหรือไม่ได้นั่งด้วย ก็ไม่เห็นเป็นข้อสำคัญอย่างไร ตกลงกับคณะรัฐมนตรีแล้ว ก็ตกลงได้ ไม่จำเป็นที่ข้าพเจ้าจะต้องไปนั่งพิจารณาในเรื่องนั้น เมื่อตกลงกันอย่างไรก็ไปว่ากันในกรรมาธิการได้ โดยฉะเพาะไม่ใช่ว่าจะต้องเกี่ยวกับข้ออื่นๆ ที่จริงก็เป็นหลักที่สมควรจะมี ข้ออื่นๆ ข้าพเจ้าไม่ได้ทักท้วงอะไร ชั่วแต่มาตรา ๓๗ เท่านั้นเอง

นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดธนบุรี กล่าวว่า ตามที่ท่านรัฐมนตรีกล่าวเมื่อครั้งบอกว่าจะไม่ขัดข้อง ถ้าหากว่าทางคณะกรรมาธิการได้เสนอจำนวนงบประมาณไปมากกว่าจำนวนที่ท่านรัฐมนตรีจะให้แล้ว ถ้าเกิดมีปัญหาขึ้นเช่นนี้แล้ว ท่านรัฐมนตรีจะว่าอย่างไร

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า ข้าพเจ้าว่าส่งวนเอาไว้ ข้อนี้จำเป็นจะต้องคณะรัฐมนตรีตกลง ไม่ใช่ข้าพเจ้าคนเดียว

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่า ขอเสนอหลวงวิจิตร ฯ เจ้าของญัตติ

นายพึ่ก ณสงขลา รับรอง

ร.ต. ถัด รัตนพันธุ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุง กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอเสนอพระยาไชยยศสมบัติ เพื่อความสะดวกแก่การเงิน

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า คือพระยาไชยยศสมบัติต้องเกี่ยวข้องกับงบประมาณ จะต้องประจำอยู่ แล้วจะต้องแสดงตัวเสมอเวลานี้เป็นงานฉุกเฉินของคลังที่จะต้องทำทุกวัน แล้วกลับไปก็จะต้องตรวจเพราะฉะนั้นไม่มีเวลาเลย

นายมงคล รัตนวิจิตร์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวว่า เรื่องราชบัณฑิตยสถานเกี่ยวด้วยงานของนักปราชญ์ ตามที่ข้าพเจ้านั่งฟังอยู่ เห็นว่ากรรมาธิการที่จะพิจารณาเรื่องนี้ คนมีความรู้ต่าง ๆ ได้ขอถอนเสียเป็นอันมาก ที่ยังเหลืออยู่ข้าพเจ้ามิได้คิดว่าจะทำไม่ได้ ข้าพเจ้าคิดว่าทำได้ แต่เราจะหาคนอื่นที่มีภูมิชั้นนักปราชญ์เข้ามาเวลานี้ยังมองไม่เห็นถ้าเราจะปล่อยไปเช่นนั้นก็อาจจะเป็นการบกพร่องๆ จะไม่สมกับที่เป็นกฎหมายของนักปราชญ์ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอเสนอญัตติตามข้อ ฉ. นี้ คือขอให้ที่ประชุมนี้ยกเรื่องราวอันนี้มาปรึกษา เรื่องนี้งดไว้ก่อน เอาไว้เมื่อหลวงประดิษฐ ฯ ก็ดี หม่อมเจ้าวรรณ ฯ ก็ดี เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ ฯ ก็ดี ได้เสร็จงานสำคัญเสียก่อนแล้วเราค่อยพิจารณากัน

พระพินิจชนากร กับ ร.ต. ถัด รัตนพันธุ์ รับรอง

ทำการแทนประธานาธิบดี ฯ กล่าวว่า เอาไว้ตั้งเมื่อไร

นายมงคล รัตนวิจิตร์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวว่า เอาไว้ให้คุณหลวงประดิษฐ์ ฯ หม่อมเจ้าวรรณ ฯ เจ้าพระยาศรี ฯ เสร็จงานสำคัญ ๆ ไปเสียก่อน แล้วจึงจะได้พิจารณา

นายเฉลียด หงส์ประภาส ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กล่าวว่า พระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับนักปราชญ์ แล้วในสภา ฯ นี้ก็มีผู้เชี่ยวชาญในเชิงวิชาอยู่เล็กน้อย แต่ว่าท่านบางคนถึงแม้จะไปเมืองนอกมา ข้าพเจ้าก็เข้าใจว่าคงไม่ได้เอาใจใส่ในทางเกี่ยวกับวิชานักปราชญ์ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงมีความเห็นว่า ควรจะเอาผู้ที่อยู่ข้างนอกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ

ท่าการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ไม่ได้ ๆ ให้มันเข้าประเด็น หน่อยมีผู้เสนอว่าให้เลื่อนไป รอพวกท่านที่ขอถอนทำงานสำคัญให้เสร็จเสียก่อน จึงจะตั้งกรรมาธิการ ถ้าเราจะพูดก็พูดว่า จะเอากันเดี๋ยวนี้แหละ นั่นแหละเรื่องมันจะได้เข้าในประเด็น ถ้าไม่มีท่านผู้ใดคัดค้านจะได้ลงมติในข้อนี้ ว่าควรจะเลื่อนหรือไม่ควรเลื่อน

หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า โดยเหตุที่มีท่านสมาชิกผู้หนึ่งเสนอว่าเมื่อท่านวรรณ ฯ กับหลวงประดิษฐ ฯ ขอตัว โดยที่ว่ามีงานมากแล้วควรจะเลื่อนไปจนกว่าท่านจะมีงานน้อย ในข้อนี้ควรจะทำความตกลงกันเป็นส่วนตัวเสียก่อน คือขอให้ท่านเป็นกรรมาธิการเสียแต่บัดนี้ คือไม่ต้องให้ท่านบอกเลิก เมื่อท่านว่างเมื่อไรจึงจะให้ท่านทำ

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ผู้ที่ถอนพอใจหรือไม่ เราไม่กำกัดเวลา

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า รับก็ได้ แต่ทว่าขออย่ากำหนดเวลา

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ได้ ไม่กำหนดก็ได้ ทำได้ตามข้อบังคับ

นายมงคล รัตนวิจิตร์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวว่า ไม่กำหนดก็ดีแล้ว ขอให้ท่านรับเป็นกรรมาธิการ ไม่กำหนดเวลา ให้ท่านทำเอง

พ.ต. หลวงชาญสงคราม กล่าวว่า อยากจะขอพระสารสาสน์พลขันธ์แทนหลวงคหกรรม ฯ

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า หลวงคหกรรม ฯ ขอถอน และมีผู้เสนอพระสารสาสน์พลขันธ์แทน

เลขาธิการสภา ฯ อ่านรายชื่อที่มีผู้เสนอเป็นกรรมาธิการ มีดังต่อไปนี้ หม่อมเจ้าวรรณ ฯ หลวงประดิษฐ ฯ พระเรียม ฯ เจ้าพระยาศรี ฯ พระราชธรรมนิเทศ พระสารสาสน์พลขันธ์ หลวงวิจิตร ฯ พระยาสารคาม ฯ

พระยาสารคามคณาภิบาล ผู้แทนราษฎรจังหวัดมหาสารคาม กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอถอน เพราะไม่มีความรู้ในทางนี้

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า เลือกมา ๕ นาย

หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า สำหรับข้าพเจ้า คือถ้าเมื่อหลวงประดิษฐ ฯ ได้รับแล้ว ส่วนตัวข้าพเจ้าเองก็เห็นว่าไม่จำเป็น หลวงประดิษฐก็รู้ความประสงค์ดีอยู่แล้ว ควรจะปล่อยที่สำหรับท่านผู้อื่นที่มีความคิดแปลกออกไปดีกว่า เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอถอน

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอถอน

ร.ต. ถัด รัตนพันธุ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุง กล่าวว่า สำหรับเจ้าคุณศรี ฯ ถอนไม่ได้ เพราะเมื่อได้ขอร้องไว้แล้ว

พ.ต. หลวงชาญสงคราม กล่าวว่า สำหรับเจ้าคุณรัฐมนตรีคณะนั้น ข้าพเจ้านึกว่าไม่สู้จะเป็นปัญหาอะไรมากมายนัก ถ้าจะมีปัญหาอะไรก็อาจจะมีการติดต่อถึงท่านได้ เชื่อว่าท่านคงจะเอื้อเฟื้อให้กิจการนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า ตามที่ท่านสมาชิกชี้แจง ข้าพเจ้าก็ยินดีจะช่วยเหลือ แต่ว่ามาพูดกันที่หลังได้

ทำการแทนประธานสภา ฯ อนุญาตให้ถอนหรือ

ร.ต. ถัด รัตนพันธุ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุง กล่าวว่า เป็นปัญหา เมื่อกี้สมาชิกผู้หนึ่งเสนอเข้ามา ที่ยอมให้ถอนเพราะเหตุว่า ๓ ท่านได้ถอนไปแล้ว ถ้าหากว่า ๓ ท่านยอมรับเข้าเป็นกรรมาธิการเวลาใดก็จะยอมให้

นายมงคล รัตนวิจิตร์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวว่า ข้าพเจ้าเห็นว่าเจ้าพระศรี ฯ ไม่ควรถอน คือว่าเมื่อกี้เราพูดไม่ใช่ว่าจะรบเร้าโดยรีบร้อน เราผ่อนให้ท่านไม่มีงานเสียก่อน หรืองานน้อยลงไป ข้าพเจ้าขอวิงวอนว่าท่านเจ้าคุณศรี ฯ ไม่ควรถอน

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า เมื่อสมาชิกต้องการ ข้าพเจ้าก็ยินดี แต่ว่ากำหนดเวลาเท่านั้นแหละไม่ได้ ขอให้เห็นใจ ถ้าเมื่อว่างแล้วก็ช่วย

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า เมื่อเรามีกรรมาธิการ ๕ คนที่ดีอยู่ในนี้ แล้วเจ้าพระยาศรี ฯ ก็ได้ยอมรับแล้ว นั่นเป็น ๕ คน ครบองค์แล้ว ทั้งพระราชธรรมนิเทศ กับพระสารสาส์น ฯ เจ้าตัวไม่ได้มาอยู่ที่นี่ ไม่ทราบว่าเจ้าตัวจะขัดข้องหรือไม่ เพื่อเป็นการทางลัด ขอให้ถอนไปเสีย เราจะได้ไม่ต้องโวต เพื่อให้เวลาสภา ฯ ดีขึ้น

ร. ต. ถัด รัตนพันธุ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุง กล่าวว่า เพื่อให้รวดเร็ว ข้าพเจ้าขอถอนพระราชธรรมนิเทศ

น. ต. หลวงรณสิทธิพิชัย กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอเสนอพระราชธรรมนิเทศ

น. อ. พระเรืองวิรัชชพากย์ ร. น. รับรอง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า เอา, โวต เขียนมา ๕ นาย

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ยุดพักเดี๋ยก่อน ๒๐ นาที

หยุดพักประชุมเวลา ๑๗ นาฬิกา ๔๕ นาที

ประชุมต่อไปเวลา ๑๘ นาฬิกา ๑๕ นาที

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า การลงมติเลือกกรรมาธิการวิสามัญ และเรายังมีพระราชบัญญัติค้างอยู่อีกหนึ่งเรื่อง กับกระทู้ถามของรัฐบาลซึ่งสมาชิกใครจะฟังอยู่ จึงอยากจะใคร่ขอให้เลื่อนการลงมติไปในการประชุมพรุ่งนี้ ถ้าหากว่าไม่มีท่านผู้ใดคัดค้านจะได้ถือว่าที่ประชุมนี้ยอมให้เลื่อนไปพรุ่งนี้ เพราะว่าไม่ใช่เรื่องรีบด่วนอะไร ต่อไปนี้พิจารณาร่างเรื่อง พระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๕ ของขุนสุคนธ ฯ

ขุนสุคนธวิทยาศึกษากร ผู้แทนราษฎรจังหวัดสมุทรสาคร กล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ ข้าพเจ้าได้ให้ความเข้าใจไว้ในคำอธิบายประกอบร่างพระราชบัญญัติซึ่งได้เสนอไปยังสมาชิกทุกท่านแล้ว เหตุใดเราจึงจำเป็นจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมในฉะเพาะบางข้อนี้ ในมาตรา ๓ ที่ให้เติมความลงไปเป็นข้อ ที่บอกว่าผู้แทนตำบลนั้น ก็โดยเหตุว่า ในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๕ เราได้ให้สิทธิแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้รับการยกเว้นไม่เรียกเข้าประจำการ และไม่ต้องเรียกระดมในเวลาส่งบัตรนั้น ก็เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ซึ่งทำหน้าที่ในการเมือง ได้รับสิทธิพิเศษเช่นนี้แล้ว เหตุใดเล่าผู้แทนตำบลของเราซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ในการเมืองเช่นเดียวกัน จะไม่ให้รับสิทธิพิเศษเช่นกัน ความจริงในเรื่องนี้อาจจะมีข้อค้านว่าผู้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎรก็ดี เป็นผู้แทนตำบลก็ดี ซึ่งพระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหารให้ได้รับการผ่อนผันอยู่แล้ว แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่เป็นอยู่ทั่วไป ผู้แทนตำบลอีกหลายคนซึ่งอาจจะได้รับเลือกเป็นผู้แทนตำบลในเมื่อคนออกจากหน้าที่ใหม่ ๆ จึงได้รับการผ่อนผันมาจากลักษณอื่น ๆ หรือลึกจากพระภิกษุมาใหม่ ๆ ซึ่งได้รับการผ่อนผันประเภทอื่น ๆ อยู่แล้ว หรือเป็นผู้ประกอบการอาชีพ เพราะฉะนั้นในการที่จะให้สิทธิเช่นนั้น จึงเป็นการสมควร และรัฐบาลก็ไม่จำเป็นจะต้องใช้เงินเพื่อประโยชน์ในการให้สิทธิเช่นนี้เลย รัฐบาลได้เคยแถลงรับรองแล้วว่า อยากจะให้ผู้แทนตำบลมีสิทธิพิเศษ แต่ถ้าหากเกี่ยวด้วยเรื่องเงินแล้วรัฐบาลขัดข้อง จึงหวังว่าในปัญหาเกี่ยวด้วยเรื่องสิทธิพิเศษเช่นนี้ ไม่เกี่ยวด้วยเรื่องเงินรัฐบาลก็ไม่น่าจะขัดข้องเช่นกัน และสำหรับผู้แทนราษฎรประเภทหนึ่งซึ่งมาจากท้องที่ต่าง ๆ ซึ่งมาโดยการคัดเลือกผู้แทนตำบล ก็หวังว่าจะมีใจกว้างขวาง ให้สิทธิพิเศษแก่ผู้แทนตำบล ส่วนผู้แทนราษฎรประเภทที่สองก็หวังใจว่า จะไม่มีใจแคบ คงจะให้ความกรุณาให้สิทธิพิเศษแก่ผู้แทนตำบล โดยแก้ไขความเพิ่มเติมเป็นข้อ ๖ ว่า "ผู้แทนตำบล" ลงในท้ายมาตรา ๗ และ ๘ แห่งพระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหารพุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา

๗ แห่งพระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหารเดิม ไม่จำกัดฉะเพาะการเรียกเข้าประจำการเท่านั้น ได้พูดถึงการเรียกระดมในยามสงบอีกด้วย เพราะฉะนั้น ในกิจการที่คิดว่า จะมีอายุถึงล่วงเวลามาแล้วก็ดี ก็ไม่เป็นปัญหาพิเศษ เพราะว่า มีความร่วมกันอยู่ทั้ง ๒ ข้อ และก็ไม่เป็นการแน่นอนว่าในเวลานี้หรือเวลาข้างหน้า คือภายในระยะที่รับหน้าที่ในการเมือง ๔ ปีนั้น จะมีการเรียกระดมเมื่อใด จึงเป็นการจำเป็นที่ควรจะส่งเสริม ให้สิทธิพิเศษแก่ผู้แทนตำบล สำหรับในมาตรา ๔ ที่ให้เติมข้อความอย่างในมาตรา ๘ มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติลักษณการเกณฑ์ทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๕ นั้น ก็มีนัยเช่นเดียวกัน ดังที่ข้าพเจ้าได้แถลงมาแล้วในมาตรา ๓ ที่ขอเติมสำหรับมาตรา ๕ ที่ขอให้แก้ไข พระราชบัญญัติเดิม คือมาตรา ๓๔ ข้อ ๕ การผ่อนผันการเกณฑ์เข้ารับราชการทหารแก่ผู้ทำการเพาะปลูกนั้น ข้าพเจ้าคิดว่าในเวลานั้น ในบทออกพระราชบัญญัติหรือแต่ก่อนๆ มารัฐบาลได้ถือว่า ผู้ทำการเพาะปลูกเป็นงานอาชีพใหญ่เป็นกระดูกสันหลังของประเทศและชาติ จึงได้ให้การผ่อนผัน เพื่อส่งเสริมการเพาะปลูกให้เจริญยิ่งขึ้น ไม่เรียกผู้ทำการเพาะปลูกเข้ารับราชการประจำการทหาร ในปีก่อน ๆ นั้นเป็นปีๆ ไป ส่วนในปัจจุบันนี้ ความจำเป็นของการอาชีพในประเทศเรา มีอยู่ทุก ๆ อาชีพไม่ฉะเพาะการเพาะปลูกเท่านั้น การทำบ่อแร่ก็ดี การทำป่าไม้ก็ดี การจับสัตว์น้ำก็ดี ย่อมนับว่าเป็นอาชีพสำคัญเหมือนกัน เหตุใดเล่า ผู้ซึ่งประกอบอาชีพ

อื่น ๆ นอกจากการเพาะปลูกในที่ดินของตนเอง ที่ได้กระทำด้วยตนเอง ด้วยทรัพย์ของตนเอง และได้เสียภาษีอากรให้แก่รัฐบาล ตามที่รัฐบาลกำหนดแล้ว จะไม่ให้รับสิทธิเช่นเดียวกับผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ บ้าง มีความตุ่ม ๆ ตอน ๆ ไม่เสมอกันเช่นนี้ จึงเป็นเหตุให้ประชาชนคิดและเข้าใจว่าการอาชีพของตน ไม่ได้รับการเสมอภาค ไม่ได้รับการสนับสนุนเพียงพอ เมื่อข้าพเจ้าได้คิดเห็นความสำคัญของอาชีพในประเทศเรา ว่าเป็นการจำเป็นและมีอยู่ทุกๆอย่าง ด้วยประการดังนั้น จึงได้เสนอขอแก้ไขมาตรา ๓๔ ข้อ ๕ นี้ เป็นความว่า ผู้ประกอบอาชีพอย่างใด ๆ ด้วยกำลังแรงของตนเอง ด้วยกำลังทรัพย์ของตนเอง ในที่ดินของตนเองโดยแท้ ทั้งได้เสียภาษีอากรแล้ว ไม่ต่ำกว่าจำนวนเงินซึ่งกระทรวงกสาโหมเสนอขอไปตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ผ่อนผันให้ฉะเพาะเวลาในรอบ ๑๒ เดือน นับแต่วันที่.....เป็นต้นไป คือว่าให้สิทธิแก่ผู้ประกอบการอาชีพทุกอย่าง ให้เข้าเกณฑ์ตามที่แก้ไขใหม่นี้ ไม่ฉะเพาะการเพาะปลูกเท่านั้น หวังใจว่าสมาชิกทั้งหลายจะได้รู้สึกถึงความจำเป็น ถึงเหตุผลที่สมควรว่าเราควรจะรับหลักการนี้แก้ไขเป็นกฎหมายต่อไปหรือไม่

พล.ต. พระยาประเสริฐสงคราม รัฐมนตรี กล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหารแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งสมาชิกผู้หนึ่งได้เสนอในสภาฯ นี้ ร่างพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับหลักการสำหรับบ้องกน

ประเทศ ซึ่งจำเป็นจะต้องพิจารณาให้รอบคอบถึงผลของการยกเว้น ถึงเหตุผลอื่น ๆ อีกและนอกจากนั้น ถ้าเกิดการยกเว้นตามที่ว่านั้น กระทรวงกลาโหมยังไม่พร้อม ยังไม่ได้ปรึกษาหารือเจ้ากระทรวงต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้จึงขอประทานเสนอว่า รัฐบาลขอรับเอาร่างพระราชบัญญัตินี้ไปพิจารณาให้รอบคอบเสียก่อน และจะนำเสนอสภา ฯ ภายหลัง และจะได้อภิปรายในเหตุผลที่จะรับหลักการหรือไม่ ขอให้รัฐบาลได้มีเวลาพอที่จะได้ไปตรวจตราหลักการให้เรียบร้อยเสียก่อน ขออย่าเพิ่งลงมติรับหลักการในวันนี้

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ท่านเจ้าของญัตติยอมหรือไม่

ขุนสุคนธวิทศึกษากร ผู้แทนราษฎรจังหวัดสมุทรสาคร กล่าวว่า ในข้อที่รัฐบาลรับรองว่าจะไปพิจารณาให้นั้น ขอทราบว่า รัฐบาลจะส่งเข้ามาให้ทันสมัยประชุมคราวนี้หรือไม่

พ.ต.ต. พระยาประเสริฐสงคราม กล่าวว่า ทันในสมัยประชุมนี้ ในเดือนมีนาคมนี้จะเสนอ

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ยอมหรือ เป็นอันว่ารัฐบาลรับร่างพระราชบัญญัตินี้ไปพิจารณาเสียก่อน แล้วถึงค่อยเสนอสภา ฯ ภายในเดือนมีนาคมนี้ ต่อไปนี้รัฐบาลจะได้ตอบกระทู้ถาม

เลขาธิการสภา ฯ อ่านกระทู้ถามของ นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ เรื่องข้อบังคับของกระทรวงการคลัง เรื่องค่าเช่าบ้านของข้าราชการ

ตามหัวเมือง ที่ยอมอนุญาตให้เบิกจ่ายได้ตามข้อบังคับ แม้แต่ชั้นนายสิบตำรวจเสมียนพนักงาน แต่ครูซึ่งเป็นข้าราชการกระทรวงธรรมการบางคนเป็นชั้นสัญญาบัตร์ ไม่ยอมอนุญาตให้เบิกจ่ายได้ ทั้งนี้เป็นเพราะเหตุใด รัฐมนตรีว่ากระทรวงธรรมการ ได้ดำริแก้ไขในเรื่องนี้อย่างไร

พระสารสาส์นประพันธ์ กล่าวว่า เหตุที่กระทรวงธรรมการไม่ได้จ่ายเงินให้แก่ครูและข้าราชการเหมือนอย่างข้าราชการสัญญาบัตร์ หรือข้าราชการอื่น ตามข้อบังคับของคลังเท่าที่ได้ไปพิจารณาสอบสวนดูแล้ว ได้ความว่าไม่มีเงิน ส่วนข้อที่ว่า ได้คิดแก้ไขแล้วหรือยังเงินที่สำหรับจะให้ค่าเช่าบ้านของผู้ที่ยังไม่ได้รับอยู่เวลานี้ ได้ขอไว้ในงบประมาณแล้ว

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า คือเรื่องข้อบังคับของกระทรวงคลัง มีพูดไว้ชัดเจนว่าข้าราชการ หมายถึงข้าราชการพลเรือน ในข้อบังคับของกระทรวงคลัง ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง คงจะชี้มทราบดีในข้อนี้ ในปัญหาในการตีความในข้อบังคับนั้น ข้าพเจ้าเข้าใจว่า กระทรวงธรรมการตีความผิดไปแน่ๆ และถ้ารัฐบาลได้ดำริจะให้ค่าเช่าบ้านของครูต่อไป ก็นับว่าดีอยู่แล้ว แต่ทว่าข้าพเจ้าอยากจะทำความเข้าใจกับท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการว่า การตีความในกฎหมายนั้น เป็นการตีผิด แต่ปัญหานั้น เป็นอีกปัญหาหนึ่งต่างหาก เมื่อจะให้เงินค่าเช่าบ้านแก่ข้าราชการพลเรือน เมื่อครูก็เป็นข้าราชการพลเรือน ซึ่งจะไม่ให้นั้น

เป็นการตีความในกฎหมายผิด ซึ่งทำให้ครูในกระทรวงธรรมการน้อยเนื้อต่ำใจ และเสียหาย การเสียหายเช่นนี้ ท่านรัฐมนตรีจะโปรดกรุณาว่าอย่างไร

พระสารสาสน์ประพันธ์ กล่าวว่า คำตอบที่ข้าพเจ้าบอกเมื่อกี้นี้ ไม่ใช่เรื่องตีความในกฎหมายเลย ข้าพเจ้าตอบว่าไม่มีเงิน และเป็นเรื่องซึ่งแล้วกันมาตั้งแต่ครั้งไหนก็ไม่ทราบ แต่สำหรับเรื่องที่จะทำต่อไป ข้าพเจ้าได้แก้แล้ว คือขอเงิน

เลขาธิการสภาฯ อ่านกระทู้ถามของหลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร เรื่องขอทราบว่า ระเบียบการคลังที่พันตำรวจเป็นอันมากนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคลังได้คิดอ่านที่จะแก้ไขอย่างไรบ้าง ทำไมคลังจึงเคร่งต่อระเบียบบางอันที่เป็นเหตุให้โกงกันได้ง่าย หรือยุให้คนโกง ไม่ชอบเหตุผล ถืออะไรเป็นเกรดตรงอยู่เสมอ ผิดระเบียบบ้าง แม้จะจ่ายเงินน้อยกว่าตั้ง ๑๐ หรือ ๑๐๐ เท่า คลังก็ไม่พิจารณาจ่ายให้ ถ้าถูกระเบียบการคลังแล้ว แม้จะจ่ายเงินมาก ๆ คลังก็ยินดีจ่ายให้ทันที ทั้งนี้เป็นเพราะเหตุไร จะไม่มีทางแก้ไขให้ไปในทางประหยัดพระราชทรัพย์และจ่ายเงินแต่น้อย แต่ได้ประโยชน์เท่ากันไม่ได้อีกแล้วหรือ ทำไมคลังจึงจ่ายเงินค่าพาหนะเดินทางในมณฑลนครราชสีมาและอุดรเดิมต่างกัน คนที่ไปจากกระทรวงและจากที่ซึ่งคลังภาคจัดให้แล้ว น้ำหนัก ๑,๕๐๐ กิโลกรัมเท่ากัน แต่

จำนวนรถต่างกัน อุดรได้คันเดียว แต่ทางโคราชหรือพระนครได้ถึง ๓—๔ คัน ทำไมราชการคลังจึงตักตันกันเช่นนั้น ทางการกระทรวงการคลังได้คิดถึงเรื่องบำเหน็จบำนาญของข้าราชการชั้นราชบุรุษและเสมียนแล้วหรือยัง ทำไมกระทรวงการคลังไม่คิดจะหักเงินเดือนข้าราชการที่มีเงินเดือนแต่ ๑๐๐ บาทขึ้นไปไว้สักเดือนละ ๑๐ หรือ ๕% เป็นอย่างน้อย เพื่อความมั่นคงของข้าราชการแลเป็นหลักประกันตัวข้าราชการได้เป็นอย่างดี ทำไมจึงได้ไม่คิดให้เบี้ยบำนาญแก่บุตร์ภรรยาข้าราชการที่มีสิทธิได้บำนาญ แต่เคราะห์ร้ายนั้นได้ตายไปเสียก่อนแล้ว

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า ๑. ระเบียบการคลังที่ใช้อยู่ณบัดนี้ เป็นการยากที่จะชี้ขาดว่าข้อใดทันสมัย และข้อใดไม่ทันสมัย ธรรมดาระเบียบนั้นมีขึ้นก็เพื่อเป็นแนวสำหรับปฏิบัติการ ฉะนั้นถ้าระเบียบใดใช้ปฏิบัติการมิได้ผลสมหมาย และถ้าปรากฏว่า การแก้ไขระเบียบใหม่จะเป็นผลดีแล้ว ก็ต้องคิดอย่างอื่น แก้ไขระเบียบนั้น ๒. การเคร่งครัดต่อระเบียบอันว่าด้วยการควบคุมและใช้จ่ายเงินนั้น เป็นสิ่งธรรมดาซึ่งเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติ ๓. การจ่ายค่าพาหนะเดินทางที่ท่านสมาชิกถามนั้นนั้น ข้อความไม่ชัดว่าค่าพาหนะซึ่งจ่ายแก่ใคร ถ้าจะตีความว่า คำถามนั้นหมายถึงค่าพาหนะของข้าราชการก็เห็นว่าเป็นกิจการในวงราชการด้วยกัน ซึ่งน่าจะตกเป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี

ผู้มีหน้าที่ทางบริหารจะตรวจตราควบคุมโดยตรง หาเกี่ยวกับทางการนิติบัญญัติไม่ แม้ถ้าท่านสมาชิกมีความประสงค์จะขัดขาดให้ทราบอย่างไร ขอให้ชี้แจงต่อกระทรวงตามทางการ ๔. เรื่องบำเหน็จบำนาญข้าราชการนั้น รัฐบาลได้เริ่มพิจารณาแล้ว จะได้ทำต่อไปให้เสร็จในเวลาไม่ช้านี้ ๕. เรื่องการหักเงินเดือนข้าราชการไว้เป็นหลักประกันนั้น ข้อนี้ต้องพิจารณาให้รอบคอบเสียก่อน จึงจะดำริต่อไปได้ เพราะเหตุว่า จำนวนของเจ้าพนักงานชั้นนี้มีจำนวนมาก เพราะฉะนั้นแทนที่ว่า เราคิดกันว่า จะให้บำเหน็จบำนาญน้อยลงก็กลับเพิ่มขึ้น เมื่อมีจำนวนเหล่านี้เข้าแล้ว ที่จริงก็ยุติธรรมที่จะให้ แต่ว่าเงินนั้นออกจะมากมาย และจะต้องดูตามวงเงิน เราจะต้องพิเคราะห์ถึงสถิติที่ควรจะทำได้หรือไม่ เวลานี้กำลังพิจารณาอยู่เหมือนกัน เงินเดือนที่ได้อยู่เดี๋ยวนี้ เนื่องจากเศรษฐกิจตกต่ำ ไม่มีการขึ้นกัน ว่าด้วยทางพลเรือนโดยฉะเพาะ ซึ่งถ้าว่าตามใจของข้าพเจ้าแล้ว อยากจะให้ขึ้นกันเสียบ้าง แต่ข้อนั้นเหตะเป็นการที่หวังโดยที่ว่า จะทำอะไรเราหวังดีเสมอ แต่เมื่อไปทำแล้ว ท่านก็จะต้องว่ามีเงินนั้นแหละ จะพูดกันไปทำไม เพราะฉะนั้นในปีนี้ เราก็ได้พยายามที่จะตั้งไว้บ้างสำหรับการขึ้นเงินเดือนให้บ้างแล้ว แต่ว่าถึงอย่างนั้นก็ดี ก็ยังอยู่ในข้อดำริอยู่ว่า ในการที่จะให้ตัดลงมานั้น ก็จะต้องคิดให้รอบคอบก่อน เพราะเหตุว่าเงินเดือนที่จะตัดเอามานั้น จะเป็นการเดือดร้อน

เช่นข้าราชการผู้น้อยเป็นต้น เพราะฉะนั้น จำจะต้องดำริให้รอบคอบ ถ้าจะหักเงินเดือนเป็นประกันนี้ เขาเคยได้อยู่ หักมาก็จะเป็นการที่ทำให้เขาได้น้อยไป จะเดือดร้อนอีก และที่จะหักนั้น จะต้องดำริว่าจะหักกันอย่างไร ทั่วไป หรือฉะเพาะบางตำแหน่ง เรื่องนี้จะต้องคิดดูก่อนทั้งนั้น เพราะฉะนั้นที่จะตอบไปว่า จะทำในเวลานี้เห็นจะยังไม่ได้

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่า ข้าพเจ้ายังไม่ได้ผลว่ารัฐบาลตอบว่า อย่างไรบ้าง เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าขอสำเนาสักแผ่น เพื่อจะได้พิจารณาซักถามรัฐบาลต่อไปสักหน่อย จำไม่ได้ เพราะมากนัก

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ถามวันอื่นหรือจะถามวันนี้

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่า ถามวันนี้ เพราะเหตุว่า มีข้อที่จะซักถามรัฐบาลในข้อที่รัฐบาลตอบก็มาก ข้าพเจ้าไม่สามารถที่จะจำถ้อยคำของท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ทั้งหมด

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ถ้าอยากอย่างนั้นละก้อถามน้อยๆ ซิ นี่ถามแยะเหลือเกิน ไม่ใช่จะเข้ากับรัฐบาลดอก แต่ถ้าอนุญาตแล้วจะเป็นตัวอย่างต่อๆ ไป

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่า ข้าพเจ้าถามเป็นข้อๆ หลายคำถามด้วยกัน ถ้าจะยอมให้ข้าพเจ้าซักในวันหลังก็ได้

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ขอคำตอบแล้ว ชักวันหลังก็ได้

ขุนวรลิขฐ์ดรุณเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่า ตามที่ท่านรัฐมนตรีกล่าวเมื่อกี้ เช่นในข้อที่เกี่ยวกับนโยบายดังนั้น ข้าพเจ้าจะขอถามว่า ซึ่งเกี่ยวกับนโยบายนั้น

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ถามนะ ไม่ใช่อภิปราย ข้องใจก็ถามในข้อนั้น

ขุนวรลิขฐ์ดรุณเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่า ถ้าอย่างนั้นก็ขอถามเสียทีเดียวว่า ในนโยบายที่ว่า ถ้าหากว่าเรามีเงินเพียงพอแล้ว เราจึงจะจ่ายไปถึงเสมียนตำรวจด้วย ข้อนี้ ถ้าหากว่าเราจะตัดเงินของคนเบิ้ม ๆ ลงไป แล้วเอามาให้คนผู้น้อยจะชดช้องอย่างใดหรือหาไม่ คือว่าอย่างนี้ มีข้ออภิปรายนิดหน่อยเพื่อประกอบคำตอบ เราต้องนึกถึงผู้ที่เป็นข้าราชการอยู่เวลานี้เสียก่อน ที่สุขก็สุขเกินไป ที่ทุกข์ยังทุกข์อยู่ ที่ได้ก็ได้จนเหลือเฟือ แต่ที่ไม่ได้เลย เช่นเสมียนพนักงานต้องทำงานอาบเหงื่อต่างน้ำอย่างนี้เป็นต้น ข้าพเจ้าจึงขอถามว่า โดยที่ตัดเงินเดือนคนชั้นสูงลงแล้ว มาปรับใหม่เอาไปให้คนชั้นต่ำ ให้เสมียนเจ้าพนักงานจะได้หรือไม่

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า ข้อนี้รัฐบาลข้องใจอยู่มากที่อยากจะให้ แต่เกี่ยวกับสถิติ คำนวณหยาบ ๆ จะเพิ่มจำนวนผู้ที่จะรับ

บำนาญ เมื่อพูดถึงเสมียนพนักงานแล้วจะเกี่ยวถึงจ่านายสิบด้วย เพราะฉะนั้นเมื่อคำนวณแล้วอย่างหยาบๆ ราว ๓ หมื่นคน ขอให้คิดดู คนกินเงินเดือน ๑๕๐๐ มีอยู่ ๑๔ คนเท่านั้น แล้วก็แก่แล้วโดยมาก ต่ำลงมามีประมาณ ๒๐ คนที่กินเงินเดือน ๘๐๐ มีอยู่ไม่มากเลย คนที่ได้เงินเดือนมากในงบประมาณตามที่ข้าพเจ้าจำได้ วันหลังข้าพเจ้ามีสถิติจะมาอ่านให้ท่านทราบ แต่วันนี้ไม่ได้เตรียมมา มีแต่พอเดาๆ พอประมาณให้ทราบตามความจำของข้าพเจ้า คนที่ได้ตั้งแต่ ๓ ถึง ๑๐๐ บาท ในจำนวนเบี้ยบำนาญ ๕ ล้าน ๔ แสนนั้น มีบำเหน็จบำนาญสำหรับข้าราชการตั้งแต่ ๓ ถึง ๑๐๐ บาท มีล้านสองแสนเศษ แล้วก็ขึ้นไปมีบำนาญของต่างประเทศ ซึ่งตามข้อสัญญาของเราไม่จ่ายไม่ได้ ๕แสนเศษ แล้วมีเบี้ยหวัด ๖ แสนเศษ เป็นของทหารโดยมาก แล้วก็มีขั้นสูงข้าพเจ้าก็ลาวแล้ว พันห้าร้อย โดยมากเป็นคนแก่ และมี ๑๔ คนเท่านั้น แม้ว่าท่านจะคิด ถ้าหากว่าลดลงมาคิดหยาบๆ เดี๋ยวนี้ ไม่พอประมาณ ๓ หมื่นคนที่จะได้ใหม่นี้ เพราะฉะนั้นเราจำเป็นจะต้องดูสถิติให้แน่นอนเสียก่อน แล้วจึงจะคิดให้ ไม่ใช่รัฐบาลไม่คิด รัฐบาลคิดและกำลังทำสถิติอยู่ แต่เดี๋ยวนี้เราจะขอเวลาไปดูสถิติ และเวลานี้เรากำลังประชุมกันอยู่ว่าจะทำอย่างไร ขอให้ท่านเห็นใจในข้อนี้ อยากจะให้ได้ ไม่ใช่ไม่อยากจะให้

ด. เทียม ศรีพิศัฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐม กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอถามรัฐมนตรีว่า การกระทรวงการคลังสักหน่อยว่า ทำไมประเทศสยามเรา ข้าราชการเราจะชักเงินสำหรับเป็นทุนสำหรับข้าราชการทุกๆ ท่าน ในการที่มีเงินเดือนอยู่แล้วละก็ชักเงินเอาเป็นทุนสำหรับฝากลงไม่ได้ทีเดียวหรือ ทำไมต่างประเทศเขาทำได้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าถ้ารัฐบาลทำแล้วคงทำได้ ยิ่งกว่านี้เรายังทำสำเร็จ กิจการทุกอย่างถ้าเราจะทำแล้ว ต้องสำเร็จ ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ขัดข้องอะไรเลย

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่าในข้อนี้รัฐบาลเราได้คิดแล้วว่าเราจะมีคอนตริบิวชั่น (Contribution) ผู้ที่จะรับบำเหน็จบำนาญต่อไปจะมีส่วนอีก แต่เดี๋ยวนี้ต้องคิดอีกว่า จะมีส่วนอีกเท่าไร ไม่มากเกินไปเดี๋ยวนี้จะเป็นการเดือดร้อนแก่ผู้อื่น เราควรจะคิดเลยไปถึงว่าให้มีบำนาญต่อไปถึงบุตรภรรยาหรือไม่ ซึ่งเวลานี้อาจจะขยายเวลากว้างไปหรือไม่ ถ้าหากว่ารับราชการมา ๓๐ ปี อายุ ๕๕ เป็นต้น เผอิญก่อนวันหนึ่งตายลงไปเสียเช่นนี้ บำเหน็จบำนาญที่จะคอนตริบิวชั่น (Contribution) ไม่มีใครออกส่วนช่วยรัฐบาลเลย ต่อไปเราจะส่วนช่วย เพราะฉะนั้นเราจึงคิดเลยไปว่า เท่านี้นี่เหมือนประกันอยู่ในตัวอีกส่วนหนึ่ง เผื่อถ้าหากว่า ตายลงไปในราชการโดยปัจจุบัน รัฐบาลจะได้เพิ่มเงินให้แก่ผู้รับ คือบุตรภรรยาหรือผู้รับมฤดกโดยสมควร เพราะฉะนั้นก็มากอยู่เช่นเดี๋ยวนี้ ถ้าใครตายไป บำเหน็จบำนาญเขามีบุตรภรรยาก็จะต้องได

ต่อไป เราคิดกว้างไป ต่อไปจะให้แก่บุตรภรรยาด้วย เพราะฉะนั้นไม่เป็นของง่ายและเกี่ยวกับเงินทั้งนั้น

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่า ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพูดว่า บำนาญอาจจะได้ถึงบุตรภรรยาของข้าราชการที่ตายไป เมื่อถึงกำหนดที่จะได้รับบำนาญ แต่ข้าพเจ้าขอเรียนถามว่า เรื่องบำเหน็จบำนาญของเสมียนนั้นจะเสร็จได้เมื่อไร

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า เรื่องนี้ข้าพเจ้าเรียนแล้วว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเงินและเป็นเงินก้อนใหญ่ ที่เราหวังว่าแม้จะตัดลงมาจากชั้นสูง ก็ไม่พอกัน เราจะเอาคอนตริบิวชั่น (Contribntion) มาช่วยด้วยจะพอหรือไม่ เรื่องคิดเงินต้องระวังให้รอบคอบ ข้าพเจ้าจะรับรองท่านได้เมื่อไรว่า เมื่อไรจะแล้วหรือไม่แล้ว เกี่ยวกับงบประมาณ อะไร ๆ ก็งบประมาณ เพราะฉะนั้นขอให้กรรมาธิการได้มีเวลาที่จะไตร่ตรองที่จะปรับปรุง ข้าพเจ้าคิดว่าเป็นเรื่องหลักใหญ่ ที่เรากำลังจะกระทำกันอยู่

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่า ข้าพเจ้าได้ทราบว่า กระทรวงการคลังได้ดำริเรื่องนี้มานานแล้ว ดูเหมือนเกือบปีแล้วกระมัง เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าจะกรุณาให้คำตอบให้ทราบได้ว่า จะเสร็จได้ภายในเดือนสิงหาคมจะได้หรือไม่ ข้าพเจ้าก็จะรู้สึกพอใจ เพราะเหตุว่า ได้ทราบว่าดำริกันมานานแล้ว เสมียนร้องเรียน

ทางกระทรวงการคลัง หรือกระทรวงมหาดไทยอะไรบ้างแล้วกระมัง ข้าพเจ้าคิดว่าคงจะไม่ใช่น้อย

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า ที่จริงข้าพเจ้ายินดีที่ท่านผู้แทนราษฎรนอกจากทำหน้าที่เป็นผู้แทนราษฎรแล้ว ยังเป็นห่วงใยถึงเสมียนพนักงานด้วย ข้าพเจ้ายินดีและขอบใจท่านมาก ข้าพเจ้าเองก็นึกอยู่ เพื่อความเป็นธรรมนั้น แต่ข้าพเจ้าจำเป็นจะต้องเรียนด้วยความจริงใจว่า เราจำเป็นจะต้องดูสถิติเสียก่อนว่า จะเสียเงินมากน้อยเท่าใด เงินงบประมาณที่เราตั้งใช้ในปี ๗๗ นี้จะไปกันได้หรือไม่ได้ ข้าพเจ้าไม่รู้ แล้วข้าพเจ้ารับกับท่านว่า จะออกให้ทันในเดือนสิงหาคมแล้วก็ไม่ได้ออก จะเกิดเดือดร้อนกันใหญ่ เพราะฉะนั้นมอบให้รัฐบาลรับเอาไปพิจารณา แล้วต่อไปภายหลังถามข้าพเจ้าอีก ถ้าหากว่าถึงคราวประชุมวิสามัญ แต่เดี๋ยวนี้มีงานตั้งร้อยแปดประการ งบประมาณก็จะเอา เดี๋ยวคนนั้นก็ขอลดโน่น ขอลดนี่

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่า ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจในคำตอบของท่านรัฐมนตรี แต่ว่าแม้ท่านจะพูดว่าเป็นการหนักสำหรับการที่จะคิดอะไรต่างๆ ก็เป็นความจริงอยู่แล้ว เพราะเหตุว่าท่านก็ได้คิดมานานแล้ว ข้าพเจ้าเห็นใจเหมือนกันว่าเป็นการหนัก แต่ว่าในเรื่องที่จะคิดถึงงบประมาณนี้ ก็มีเรื่องต่างเลยมานานตั้งปี จะให้สัญญาสักหน่อยไม่ได้ หรือว่าจะเป็นเวลานานสักเท่าใด

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ข้าสองหนแล้วเลขาธิการอ่านต่อไป

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่า ไม่เป็นที่แน่นอน อยากจะได้ทราบแน่นอน

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ตอบเป็นสองครั้งแล้ว ว่าไม่ได้ ๆ แล้วยังจะเอาอะไรอีก

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่า ก็ตอบช้า ๆ กันเท่านั้น

เลขาธิการสภา ฯ อ่านกระทู้ถามของพระยาประมวลวิชาพูด ที่ขอทราบว่า เมื่อไรรัฐบาลจะสั่งเลิกการตรวจหีบห่อของผู้ที่จะไปต่างประเทศนั้น

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า ในขณะนี้รัฐบาลเห็นว่ายังไม่สมควรเลิก เพราะการตรวจค้นนั้น มิใช่เพื่อป้องกันการลักลอบหนีภาษีอย่างเดียว แต่เพื่อป้องกันความผิดอื่น ๆ ด้วย มีอาทิคือ การนำออกนอกประเทศซึ่งวัตถุบางอย่างอันต้องห้าม คือ

๑. จดหมายซึ่งไม่ยึดถือตามไปรษณีย์ภากร ตามพระราชกำหนดไปรษณีย์ ร.ศ. ๑๑๖

๒. กันชา ตามประกาศลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๗

๓. ยาเสพย์ติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพย์ติดให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๕

๔. โบราณวัตถุ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งโบราณและศิลปวัตถุออกนอกประเทศ พ.ศ. ๒๔๖๙

๕. วัตถุตามกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติปราบการทำให้เพร่หลายและการค้าวัตถุตามก พ.ศ. ๒๔๗๑

๖. ฝิ่น ตามพระราชบัญญัติฝิ่น พ.ศ. ๒๔๗๒

๗. ภาพยนตร์ หรือประกาศกรรโชกด้วยลักษณะผ่าฝืนหรืออาจผ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. ๒๔๗๓ นอกจากนั้น ยังต้องตรวจค้นอาวุธปืนแล้วทำการติดต่อกับกรมตำรวจตามทางการอีกด้วย

ท่าการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ไม่ติดใจหรือ

พระยาปรมานุชิตชิโนรส กล่าวว่า เอาไว้วันอื่นจะถามใหม่

เลขาธิการสภา ฯ อ่านกระทู้ถามของนายสนิท เจริญรัฐ ซึ่งขอทราบจำนวนเงินค่าภาษีอากรที่ราษฎรต้องเสียโดยเฉลี่ยเป็นรายปีนั้น

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า ค่าภาษีอากรที่พลเมืองชายหญิงเสีย พ.ศ. ๒๔๗๓ ปริมาณคนละ ๕.๗๔ บาท พ.ศ. ๒๔๗๔ ประมาณคนละ ๕.๐๙ บาท พ.ศ. ๒๔๗๕ ประมาณคนละ ๔.๘๘ บาท ถ้าจะอนุมานว่าชายเป็นผู้เสียภาษีฝ่ายเดียว พ.ศ. ๒๔๗๓ ประมาณคนละ

๓๑.๓๗ บาท พ.ศ. ๒๔๗๔ ประมาณคนละ ๑๐.๐๙ บาท พ.ศ. ๒๔๗๕ ประมาณคนละ ๙.๖๖ บาท

นายสนิท เจริญรัฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า ที่จริงความมุ่งหมายของข้าพเจ้าในการที่ตั้งกระทู้ถามเรื่องนี้ ข้าพเจ้าอยากจะทราบว่า ภาระในเรื่องที่ราษฎรต้องแบกอยู่ในการเสียภาษีเมื่อคิดเฉลี่ยแล้วคนละเท่าใด ข้าพเจ้าอยากจะทราบเช่นนั้น เพราะเหตุว่าข้าพเจ้าเข้าใจว่า เราจะยังออกกฎหมายเก็บภาษีเรื่อย ๆ ไปตามความต้องการของรัฐบาล เพื่อจะบำรุงประเทศ แต่เดี๋ยวนี้มีปัญหาเรื่องถ้อยคำอยู่ ข้าพเจ้าสงสัยคือว่า เดิมที่ข้าพเจ้าเข้าใจว่า คำว่าอากรนั้นเป็นภาษี ตามที่โต้เถียงกันในวันปรึกษาเรื่องมฤดกที่แล้วมา ที่ข้าพเจ้ามาดูในพระราชบัญญัติงบประมาณนี้ คำว่าอากรมีรายได้รถไฟไปรวมอยู่ด้วย เมื่อมีรายได้ซึ่งไม่ใช่ภาษีไปรวมอยู่ด้วย คำตอบของท่านรัฐมนตรีเมื่อก ระตรงตามที่ข้าพเจ้าต้องการทราบหรือไม่ไม่ทราบ เพราะคำว่าอากรไม่ตรงตามอย่างที่ข้าพเจ้าเข้าใจเสียแล้ว ข้าพเจ้าเข้าใจว่า ในวันที่เถียงกันนั้น อากรก็คือภาษี รัฐมนตรีว่าการคลังว่า ข้าพเจ้าเข้าใจถูกแล้ว ครั้นมาดูในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณแล้ว หาใช่อย่างนั้นไม่ เมื่อข้าพเจ้าได้คำตอบเช่นนี้ ข้าพเจ้ายังสงสัยว่า จะตรงกับคำตอบของท่านหรือไม่ เดี๋ยวนี้ ข้าพเจ้าต้องการทราบว่าราษฎรมีเบอร์เดน (Burden) ที่จะต้องเสียภาษี

คิดเฉลี่ยคนละเท่าใด เพราะว่าเราคงจะต้องออกกฎหมายเก็บภาษีกันไปอีกหลายอย่างเสมอ ๆ

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า ภาษีอากรนี้คือหมายความว่าภาษีอากรที่ราษฎรจะต้องเสีย เช่นว่าอากรค่านา อากรสวนใหญ่ อากรมฤดก ค่าธรรมเนียม อะไรต่าง ๆ ที่จะต้องเสีย ไม่ได้หมายความว่ารายได้ของรถไฟอะไรเลย

นายสนิท เจริญรัฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า ถ้าเช่นนั้นท่านรัฐมนตรีคงไม่ได้เอารายได้รถไฟ ไปรษณีย์ไปบวกแล้วเอามาหารตอบข้าพเจ้า

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า ภาษีอากรที่ราษฎรต้องเสียไม่ใช่รายได้ของรถไฟ นั่นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง นี่เราคำนวณว่าราษฎรจะต้องเสีย ถ้าราษฎรโดยสารรถไฟแล้วรัฐบาลก็ต้องได้

นายสนิท เจริญรัฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า ค่าธรรมเนียมเล่า

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า อยู่ในนี้

ด. เทียม ศรีพิสิฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐม กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอถามรัฐมนตรีว่าการคลังว่า สำหรับเรื่องการเลี่ยภาษีอากรของราษฎร ก็เนื่องด้วยว่าการใช้จ่ายของประเทศ ประเทศของเราใช้จ่ายมาก เราก็ต้องเสียภาษีอากรมาก ถ้าประเทศสยามใช้จ่าย

น้อยลงไป ก็ต้องเสียภาษีอากรน้อยลงไปทุกที่ แต่เดี๋ยวนี้ประเทศสยามเรายังเป็นหนี้ต่างประเทศประมาณร้อยล้านบาท สำหรับผู้ชายคนหนึ่งก็ประมาณว่าคงจะต้องเป็นหนี้ต่างประเทศประมาณ ๕๐ บาท ถ้าชักเอาคนแก่และเด็กออกเมื่อไร เราจะใช้หนี้ต่างประเทศให้น้อยลงและเก็บภาษีอากรแก่ราษฎรให้น้อยลงเป็นลำดับ

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ไม่เกี่ยวกับประเด็นเลย ไม่ควรจะถาม

นายสนิท เจริญรัฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า เมื่อกี้นี้ท่านรัฐมนตรีคลังได้ตอบว่า ในการที่คิดส่วนเฉลี่ยว่าราษฎรเสียภาษีปีหนึ่งคนละเท่าไร นี่ท่านได้เอาค่าธรรมเนียมบวกด้วยแล้วเอาราษฎรหารลงไป ข้าพเจ้าเห็นว่าผิด เพราะฉะนั้นผิดความมุ่งหมายของข้าพเจ้าที่ถามไปแล้ว แต่เอาเถอะ เรื่องนี้ข้าพเจ้าก็คะเนว่าเป็นอย่างนั้นเหมือนกัน และเพราะฉะนั้นข้าพเจ้าอยากจะขอเรียนให้รัฐบาลทราบในขณะนี้ว่า ต่อไปจะเป็นการสมควรหรือยัง ที่เราจะแยกถ้อยคำที่จะใช้กัน ที่วุ่นวายกันอยู่ในกระทรวงคลังเดี๋ยวนี้

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า นี่เป็นคำถามต่างหาก ต้องเสนอเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

เลขาธิการสภา ฯ อ่าน กระทู้ถามของนายฮั้ว ตามไท

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า เจ้าของไม่มาเลยไป

เลขาธิการสภา ฯ อ่านกระทู้ถามของ พระยาประมวญวิชาพูด เรื่องขอทราบว่า ป่าไม้สักของรัฐบาลนั้น รัฐบาลได้ทำนุบำรุง และปลูกไม้เพิ่มเติมหรือเปล่า ถ้าหากว่าราษฎรจะสร้างป่าไม้สักขึ้น รัฐบาลจะอนุญาตให้เขาถือกรรมสิทธิ์เด็ดขาดในป่าของเขาได้หรือไม่

พระยานิติศาสตร์ไพศาล กล่าวว่า ที่ว่า "ป่าไม้สักของรัฐบาลนั้น รัฐบาลได้ทำนุบำรุงและปลูกไม้เพิ่มเติมหรือเปล่า" นั้น ข้อนี้ขอตอบว่า นอกจากกรมป่าไม้ต้องควบคุมการทำป่าไม้สักอยู่ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับแล้ว ก็ได้พยายามทำการในเรื่องทำนุบำรุงป่าตามกำลังเงินและกำลังคนที่มีอยู่ตามสมควรแล้ว กล่าวโดยย่อคือ ได้สงวนและสำรวจจัดวางโครงการณ์ทำมาแล้วเป็นตอนๆ เพื่อบำรุงพันธุ์ป่าไม้สักทั่วไป กับทั้งได้พยายามจัดทำให้ป่าบางแห่งมีความสมบูรณ์ขึ้นในทางวิชาการ เช่นการปลูกซ่อม (Interplanting) การขยายระยะโดยตัดก้านโคนไม้เบียดเสียด หรือที่ไม่มีประโยชน์ลง (Thinning and improvement or girdling) กับการทำตัดสะสางไม้เครือไม้เถาที่รบกวนด้วย (Creeper Cutting) การปลูกไม้สักเพิ่มเติมนั้น กรมป่าไม้ก็ได้ทำมาแล้ว ๒—๓ แห่งในมณฑลฝ่ายเหนือ และตามโครงการณ์ก็กะว่าจะทำต่อไปจนถึงปีละ ๓,๐๐๐ ไร่ เมื่อได้ทำต่อไปเต็มที่แล้ว คำนวณว่าเมื่อครบรอบอายุของไม้ที่ได้ขนาด จะตัดฟันใช้การได้ ก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากจำนวนที่ทำกันอยู่ขณะนี้ได้อีกเท่าหนึ่งอย่างน้อย คือ

เพิ่มราว ๑๐๐ %. ที่ถามว่า "ถ้าหากราษฎรจะสร้างบ้าไม้สักขึ้น รัฐบาลจะอนุญาตให้เขาถือกรรมสิทธิ์เต็มที่ในบ้าของเขาได้หรือไม่" นั้น ขอตอบว่า ตามกฎหมายขณะนี้ต้นไม้สักเป็นไม้หวงห้ามทั่วไปของรัฐบาล แม้จะอยู่ในที่ดินของเจ้าของถือกรรมสิทธิ์ ก็ต้องอยู่ในความควบคุมของรัฐบาล แต่จะอยู่ในที่ดินที่เจ้าของถือก็ได้รับความสะดวกในทางระเบียบการอยู่ คือที่จะตัดไม้นั้นใช้ได้ตามควรอยู่แล้ว เวลานี้ยังไม่ปรากฏในทางการว่า ได้มีผู้ปลูกไม้สักทำเป็นส่วนสัดส่วนตัวขึ้น ตามประวัติการทราบว่าเคยมีอยู่แต่รายเดียว คือ ขุนอาจหาญราชกิจ อยู่ที่ฉบัแล ได้เคยทำสวนไม้สักที่ตำบลบ้าแม่พวก จังหวัดแพร่ ได้ปลูกไม้สักขึ้นไว้ในเนื้อที่ราว ๗ ไร่ครึ่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๕๔ แต่แล้วต่อมา ขุนอาจฯ ก็ได้โอนสวนและต้นไม้สักที่ปลูกไว้ทั้งหมดนั้นให้เป็นของรัฐบาล ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๗ สำหรับกาลต่อไป ถ้าจะมีผู้ปลูกไม้สักขึ้นในที่ดินที่เขามีกรรมสิทธิ์ ก็ควรให้ถือกรรมสิทธิ์ในต้นไม้สักที่ปลูกนั้นได้ แต่จะต้องปฏิบัติภายในบังคับแห่งระเบียบการและข้อกฎหมายที่จะตั้งขึ้นในเรื่องเหล่านี้ อันกำลังร่างทำอยู่แล้ว ทั้งนี้เพื่อเป็นการสะดวกในการควบคุมตรวจตรา และจะให้อยู่ในนโยบายของรัฐบาลที่จะจัดบำรุงรักษาบ้า ตามแนวทางวิทยาศาสตร์ และเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ในทางอื่น ๆ ด้วย เช่นเพื่อให้มีชนิดและจำนวนไม้ให้พอเหมาะสมแก่ความจำเป็น และสมควรแก่การใช้ของราษฎรในท้องที่ หรือทั่วไปอย่างหนึ่ง กับทั้งเพื่อที่จะต้องระวัง

รักษาให้เป็นไปตามรูปและแผนโครงการณ์ในทางให้ตัดพันไม้ต่าง หรือการห้ามตัดพันเพื่อประโยชน์เป็นเครื่องกำบังกระแสลมร้าย รักษาทางสายน้ำ ยอดน้ำ รวมทั้งให้เหมาะสมแก่การอื่น ๆ ด้วย เช่นในทางยุทธศาสตร์ และภูมิศาสตร์โดยทั่วไป การตัดไม้ในป่าหรือทำลายป่าหรือสวนนั้น ๆ อาจจะทำให้เสื่อมเสียแก่ภูมิประเทศ หรือขัดข้องกับแผนการบ้านเมืองในทางอื่น เหล่านี้เป็นต้น

พระยาประมาญวิชาพูด กล่าวว่า ตามที่รัฐบาลตอบเมื่อกันได้ทำนุบำรุงป่าไม้ แต่ข้าพเจ้าทราบว่า ที่ปรึกษาป่าไม้คนหนึ่ง ได้บอกในหนังสือพิมพ์บางกอกไตม์ ปรากฏว่า รัฐบาลไม่ได้บำรุงเลย และมีหลายคนบอกว่า ไม่ได้บำรุง แต่ที่ว่าไม่ได้บำรุงก็คือไม่มีเงินที่จะทำ แต่นี่รัฐบาลที่ว่าบำรุงนี้ยังผิดอยู่ รัฐบาลก็ไม่เห็นได้คัดค้านอย่างไร ในหนังสือพิมพ์บางกอกไตม์ที่ที่ปรึกษาของกรมป่าไม้ว่าขึ้น แล้วอีกอย่างหนึ่ง ที่ข้าพเจ้าถามว่ารัฐบาลได้ทำนุบำรุงและปลูกไม้เพิ่มเติมหรือเปล่า นี่ข้าพเจ้าหมายถึงไม้ยางด้วย เพราะไม้ยางเดี๋ยวนี้รัฐบาลอนุญาตให้คนไปตัดกันมากแล้ว ถ้าตัดไม้ยางกันมากแล้ว ก็จะไม่มีทางทำมาหากินแล้วต่อไปนี้รัฐบาลก็จะได้จัดการทำอย่างไรบ้าง ในตอนนี้รัฐบาลยังไม่ได้ตอบ

พระยานิติศาสตร์ไพศาล กล่าวว่า ที่ผู้ถามปัญหานี้ได้กล่าวว่ามีผู้กล่าวในหนังสือพิมพ์ไม่ตรงตามเสียงรัฐบาล นี่เป็นคำที่รัฐบาลว่า

ส่วนผู้อื่นที่จะว่าอย่างไร จะผิดถูกอย่างไร จะไปฟังอย่างไรก็ตามที่ แต่นี่เป็นคำตอบของรัฐบาล เป็นคำรับรองของรัฐบาลแล้ว ประการที่ ๒ ที่ผู้ถามได้ถามในเรื่องไม้ยาง ไม่ได้อยู่ในขอบเขตที่ถาม เป็นการนอกเหนือที่จะซักถาม เพราะฉะนั้นไม่จำเป็นต้องตอบ

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า หมายความว่า ที่ถามกว้างไป อยากจะรู้ละเอียด ถามอีกหนก็ได้ แต่ไม่ใช่เวลานี้

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่า ท่านประธานอนุญาตให้ข้าพเจ้าว่า เมื่อเสร็จระเบียบวาระแล้วจะให้พูดข้อที่ข้าพเจ้าได้ขอร้องไว้ บัดนี้ข้าพเจ้าจะขอพูดในเรื่องที่ท่านประธานอนุญาตให้ข้าพเจ้าพูด

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า อะไร เรื่องอะไร

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่า ข้าพเจ้า ขอพูดในเรื่อง ที่ท่านประธาน อนุญาตให้ ข้าพเจ้า พูดในเมื่อ หมดระเบียบวาระแล้ว

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ยังไม่หมด เดี๋ยวก่อน ยังมีของท่านที่เสนอต่อท้ายหน่อย

เลขาธิการสภา ฯ อ่านญัตติด่วนของ นายบุญมา เสริฐศรี เรื่องกำหนดเวลาประชุม

นายบุญมา เศริฐศร์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย กล่าวว่า ที่ข้าพเจ้าได้เสนอญัตติเรื่องนี้ขึ้น เพราะเห็นอกท่านผู้เป็นประธานและท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ตลอดจนบรรดาสมาชิกซึ่งได้ทำงานมาแล้วตลอดวัน แต่ก่อนสภา ฯ เรามีการประชุมสัปดาห์ละครั้งสองครั้ง มองดูการประชุมราบรื่นปลอดโปร่ง ไม่เห็นมีการชักช้าเหมือนเดี๋ยวนี้ และท่านประธานก็ดูเหมือนสั่งการได้เด็ดขาด ข้าพเจ้าเห็นว่า คงเนื่องจากสภา ฯ ได้กำหนดการประชุมสัปดาห์ละ ๔ ครั้ง ไม่กำหนดเวลาเลิกประชุม เช่นบางวันถึง ๒๐ น. ก็เลยทำให้สมองมึน การงานเดินไม่สะดวก ต้องพักเหนื่อย และตอนที่เราพักนั้น พอล่วงเข้าเวลา ๑๙ และ ๒๐ นาฬิกาจึงมักจะเป็นการไม่ราบรื่น ข้าพเจ้าจึงขอกำหนดให้เป็นดังนี้ว่า ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ขอให้เลิกประชุมเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา เว้นแต่จะมีเหตุการณ์พิเศษ ซึ่งประธานจะได้ขยายออกไป

ต. ยู่เกี่ยง ทองดงยา ผู้แทนราษฎรจังหวัดกาญจนบุรี กล่าวว่า ข้าพเจ้าเห็นใจ ท่านสมาชิกที่ขอเสนอญัตติปิดประชุมเป็นเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา แต่ว่าเวลาอีก ๓๐ นาฬิกาเท่านั้นไม่ควรจะยืดออกไป ข้าพเจ้าขอแปรญัตติเป็น ๑๙.๐๐ นาฬิกา

นายบุญมา เศริฐศร์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอมอบให้สภา ฯ นั้น แล้วแต่จะตกลงกัน

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า มีท่านผู้ใดจะเสนอเวลาอื่นอีกบ้าง

พ.ต. หลวงรณสิทธิพิชัย กล่าวว่า สำหรับการประชุมในวันเสาร์ เนื่องด้วยต่อจากวันเสาร์รุ่งขึ้นเป็นวันอาทิตย์ และโดยมากงานการที่เร่งร้อนมักจะมีในตอนบ่ายของวันเสาร์ เราต้องรีบกลับไปทำงานที่รีบด่วน ต้องส่งหนังสือภายในเวลา ๑๕ นาฬิกา เพราะฉะนั้นจึงใคร่จะขอเสนอการประชุมในวันเสาร์เป็น ๙ นาฬิกา

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า แล้วเลิกเมื่อไรกัน ตลอดวันหรือ

พ.ต. หลวงรณสิทธิพิชัย กล่าวว่า โดยกำหนดเวลาชั่วโมงเท่ากัน ถึงเที่ยง

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า ขอ ๑๘.๓๐ ทุกครั้ง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า เวลานี้มีผู้เสนอญัตติเป็น ๔ อย่างด้วยกัน เจ้าของญัตติเดิมขอให้เลิก ๑๙.๓๐ มีสมาชิกผู้หนึ่งเสนอ ๑๙.๐๐ ทางรัฐบาลขอเสนอ ๑๘.๓๐ มีท่านสมาชิกอีกผู้หนึ่งฉะเพาะวันเสาร์ขอให้เริ่มประชุม ๙.๐๐ นาฬิกา

นายบุญมา เสริฐศรี ผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอถอน ๑๙.๓๐ เป็น ๑๙.๐๐

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า คงเหลือ ๓

ขุนเสนาสัสดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด กล่าวว่า วันเสาร์ยังไม่ได้ยินชัดว่าให้เลิกหรือเริ่มเวลาไหน

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า วันเสาร์เริ่มประชุม เวลา ๙.๐๐ น.

ขุนเสนาสัสดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด กล่าวว่า เริ่มประชุม ๙.๐๐ น. เลิก ๑๙.๐๐ หรือ

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า เจ้าของร่างบายที่

พ.ต. หลวงรณสิทธิพิชัย กล่าวว่า เวลาเลิกอนุโลมตามเวลาเย็น ถ้าตกลงเวลาเย็นเท่าไร ก็นับชั่วโมงเลิกตามนั้น

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ไม่ใช่จะเลิกเท่าไร

พ.ต. หลวงรณสิทธิพิชัย กล่าวว่า เริ่ม ๙.๐๐ น. เลิก ๑๒.๐๐ น.

ขุนเสนาสัสดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอเสนออีกข้อหนึ่งว่า ฉะเพาะในวันเสาร์ขอให้เริ่ม ๑๐.๐๐ น. แล้วเลิก ๑๓.๐๐ น. โดยเหตุว่า สมาชิกที่อยู่ไกลจะมาไม่ทัน เป็นการเสียเวลาและเดือดร้อน

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่า ข้าพเจ้าจะขอเสนอให้ลงมติฉะเพาะวันเสาร์ก่อนว่าควรจะประชุมตามเดิมหรือเวลาใหม่

นายบุญมา เสริฐศรี ผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย กล่าวว่า ขอให้กำหนดวันประชุมตามธรรมดาเสียก่อนว่า สภาฯ นี้จะตกลงนานสักกี่ชั่วโมง และวันเสาร์ก็ให้ถือเวลาตามนั้น ตั้งแต่ ๙ นาฬิกา สมมติว่าที่ประชุมตกลงเวลานาน ๔ ชั่วโมง ก็ให้นับตั้งแต่ ๙ นาฬิกาไป ๔ ชั่วโมง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ไม่ใช่ ของท่านเองก็ถอนไปแล้ว ก็ไม่ครบ ๔ ชั่วโมง แล้วจะมาพูดอะไรอีก เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจะขอให้ที่ประชุมตกลงตามนี้

ขุนชำนาญภาษา ผู้แทนราษฎรจังหวัดนราธิวาส กล่าวว่า ก่อนที่จะรับตามตามที่ท่านสมาชิกเสนอวันเสาร์ ข้าพเจ้าอยากจะเรียนถามรัฐบาลจะมาได้หรือ เพราะเป็นเวลาทำงานของรัฐบาล ถ้ารัฐบาลมาได้ก็ไม่เป็นการขัดข้อง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ก็รัฐบาลไม่ได้คัดค้านสักคำ แล้วจะไปเอาอะไรอีกเล่า ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะเปลี่ยนแปลงการประชุมวันเสาร์ เป็นอย่างอื่นโปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือพร้อมเพรียงกัน เป็นอันว่า ที่ประชุมนี้ให้เปลี่ยนแปลงการประชุมวันเสาร์เป็นอย่างอื่น

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า เพราะฉะนั้นฉะเพาะในวันเสาร์มี ๒ เวลา สมาชิกผู้หนึ่งว่า ๙ นาฬิกา และเถิงเที่ยง สมาชิก

อีกผู้หนึ่งว่า ๑๐ นาฬิกา เถิกบ่ายโมง เพราะฉะนั้นจะให้ลงมติในสองประเด็นก่อน ท่านผู้ใดเห็นว่าประชุม ๙ นาฬิกาเถิกเที่ยง โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือพร้อมเพรียงกัน เป็นอันว่าให้ถือตามนั้น

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า วันธรรมดามี ๒ เวลา ๑๔ นาฬิกาเวลาหนึ่ง ๑๘.๓๐ เสนอที่หลัง เพราะฉะนั้นจะลงมติในข้อนี้ก่อน ท่านผู้ใดเห็นว่าควรเถิกประชุม เวลา ๑๘.๓๐ นาฬิกา โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือพร้อมเพรียงกัน เป็นอันว่าให้เถิกประชุมในวันธรรมดา เวลา ๑๘.๓๐ น.

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า วันเสาร์ต่อไปนี้จะเอาอย่างไรกัน ขอให้ตกลงกันเสียก่อน

พ.ต. หลวงรณสิทธิพิชัย กล่าวว่า ขอให้เริ่มต้นตั้งแต่วันเสาร์นี้เป็นต้นไป

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้านจะเริ่มต้นตั้งแต่วันเสาร์นี้ ตามเวลาที่กล่าวนี้

ไม่มีผู้ใดคัดค้าน เป็นอันว่า ให้เริ่มต้นตั้งแต่วันเสาร์ที่จะถึงนี้เป็นต้นไป

เลิกประชุมเวลา ๑๙.๑๙ นาฬิกา

ร.ต. เนตร พูนวิวัฒน์
นายมนูญ บริสุทธิ
ทองกระจาย รัชตะวรรณ
ร.ต. ถัด รัตนพันธุ์
ขุนประเจตดรุณพันธ์
ไสว อินทรประชา
หลวงพิพัฒนพลกาย
นายจัง จริงจิตร์
บุญแถม ปิตยานนท์
มงคล รัตน์วิจิตร์
นายเลมียด หงสประภาส
ตรวจแล้ว ๒๔/๑๑/๗๖

นายบุญช่วย สุคนธมัต
ประเสริฐ บั้ทมะสุคนธ์
นายศิริ อินทร
ประสิทธิ์ ศรีสุชาต
ผู้จดรายงาน

พระยาเทพหัสดิน
ทำการแทนประธานสภาฯ

หลวงคหกรรมบดี
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร